

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 1.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.848. — Praha číslo 78.180, Wien Nr. 105.241.

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 45.—; za ino-
gramstvo Din 40.— neobvezno.
Oglasni po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljov ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

Ljubljana, 26. avgusta.
«Jutro» je ugotovilo, da je klerikalna politika zadnjih let popolnoma zatajila dr. Kreka in njegove nauke o jugoslovenstvu in Jugoslaviji in da so bili ravno demokrati oni, ki so sledili dr. Kreku, ne pa slovenski klerikalci s svojo separatistično - avtonomistično gonjo. Dr. Krek je namreč dejal, da ima biti Jugoslavija drevo, izraslo iz treh korenin: slovenske, hrvatske in srbske. Ako bi kdo izpodrezal eno ali drugo korenino, bi drevo hiral, ker vsaka korenina je vir življenja.

Dejali smo, da je grobokop Jugoslavije, kdor bi hotel ločiti eno ali drugo korenino od nje, da se pravi izpodrezavati korenine ter uničevati skupno jugoslovensko deblo, ako kdo hrvaški narod zavaja k parlamentarni abstinen-
ci, ali pa, ako dr. Korošec s svojo politiko odganja slovensko ljudstvo od sodelovanja v skupnem državnem življenju. Ugotovili smo, da so klerikalci zaradi klerikalizma in ne radi dobrobiti Jugoslavije ter slovenskega ljudstva izdali dr. Krekov program in da so klerikalci s svojo separatistično - avtonomistično gonjo slovenstvu le škodovali, ker se more uspešno razvijati le v skupni jugoslovenski vzajemnosti.

Naša ugotovitev je «Slovenca» zadel v živo, tem bolj, ker smo ravno v navedenem dokazali, da je naveden falzifikat «Slovenčev» trditve, ko pravi, da negiramo slovenstvo, ko zastopamo jugoslovenstvo. V svoji zadregi «Slovenec» nima drugega odgovora kot smešenje, češ, da smo doživeli izpreobrnitev, ker da smo šele sedaj začeli priznavati slovenstvo in da nam je bila dolga beseda slovenstvo nepoznana. Gospodje pri «Slovencu» naj le pazno prečitajo naš list od prvega začetka, pa naj doprinesejo dokaz, ali smo kdaj kaj drugega trdili, kakor v nedeljskem članku, «Slovenec» pravi, da smo zahtevali svojo dosedanja orijentacija in sprejeli ono, ki jo je zastopal dr. Krek in jo zastopajo sedaj klerikalci. Mi smo tudi že pred dr. Krekovo jugoslovensko manifestacijo bili Jugoslovenci, kakor smo danes. Klerikalce pa smo opozorili, da so oni izdali dr. Krekov program s svojo avtonomistično gonjo. Na ta očit-
tek nam je «Slovenec» ostal dolžan od-
govora.

Nismo se torej mi povrnili k dr. Krekovi jugoslovenski ideologiji čim tesnejšega državnega in narodnega edinstva, ampak klerikalci so jo zapustili! Tako je ta stvar! Nismo mi tajili slovenstva, če vidimo in proglašamo njegovo eksistenčno možnost v jugoslovenstvu, pač pa so zatajili klerikalci dr. Krekovo ideologijo, ko zahtevajo, naj se postavi med Slovence na eni strani ter Hrvate in Srbe na drugi strani, kitajski zid. Mi hočemo kot Jugoslovenci živeti s Srbi in Hrvatji skupno kulturno, politično, gospodarsko in narodno življenje na podlagi popolne enakopravnosti vseh državljanov, ki nam jo jamči le čim popolnejše državno in narodno edinstvo.

Klerikalci so s svojo avtonomistično gonjo proti dr. Krekovi jugoslovenski ideologiji ovrzali vsa zadnja leta konsolidacijo države. Ker je radi državno-pravnih sporov zastajalo vse konstruktivno delo parlamenta v politično-upravnem oziru, kakor tudi na gospodarskem in socialno - političnem polju. S tem so pa naravno najbolj oškodovani tudi slovensko ljudstvo samo in ž njim ostali slovenstvo kot sestaven del jugoslovenstva.

Mi smo že nešteto krat trdili, da nobena klerikalna stranka ni in ne more biti narodna; zato tudi slovenska klerikalna stranka ni niti slovenska, niti jugoslovenska. Klerikalne stranke si izbirajo imena in gesla, s katerimi lažje love kalne. Ako treba, izgine ime «katoliško» iz naslova in se izobesi kot vaba za muhe «krščanski socializem». Naša SLS je v tem oziru vzgled za študij klerikalizma. Po prevratu je celo «Katoliška tiskarna» postala «Jugoslovenska», klub klerikalnih poslancev pa «jugoslovenski». Vse po starem znanem geslu: «Namen posvečuje sredstva.»

Ob priliki, ko bi «Slovenec» rad postal naš inštruktor za slovenski jezik, ga prosimo, da naj se obrne preje še do svojih latincev, ki zadržujejo uvedbo narodnega jezika v bogoslužje. Od ljudi, ki niti tam, kjer imajo izključno besedo, ničesar ne store za slovenstvo, si niti kot Slovenci, niti kot Jugoslovenci ne pustimo dati pouka.

Pozdravi italijanskih in jugoslovenskih umetnikov

Sušek, 26. avgusta. n. Jugoslovenski in italijanski umetniki, ki so razstavili svoje umetnine na reški mednarodni razstavi, so poslali našemu ministru prosvete in italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju nastopno brzojavko: Italijanski in jugoslovenski umetniki, bratsko druženi na prvi reški mednarodni razstavi, vam izražajo globoko spoštovanje želeč, da umetnost čim bolj približa ti dve prijateljski naciji, ter se vam zahvaljujejo za naklonenost.

Politični položaj

Zagonetno bivanje ministra Maksimovića. — Radić ne bo ostal dolgo časa v Ženevi.

Beograd, 26. avgusta. r. V političnem položaju vlada še vedno popolno zatišje. Večina ministrov se nahaja izven Beograda, zlasti skrivnostno pa je bivanje notranjega ministra Bože Maksimovića, za katerega niti v ministrstvih ne vedo, kje je. To njegovo postopanje spravljajo nekateri v zvezo z nesoglasjem, ki je nastalo med radikali in radićevci. Za jutri je bila napovedana seja ministrskega sveta, ki pa se bržkone ne bo vršila, ker so z večino poslancev radićevskega kluba podptovali nocoj v Zagreb tudi radićevski ministri.

Beograd, 26. avgusta. r. Po vesteh iz radićevskih krogov bo Stjepan Radić

odpotoval koncem tedna na Bled v avdienco h kralju. Ta avdienca bo imela privaten značaj, ker bo Stjepan Radić z zunanjim ministrom dr. Ninčičem skupaj sprejel še naknadno radi poročila o konferenci Zveze narodov v Ženevi.

Iz vladnih krogov se doznava, da bo Stjepan Radić ostal v Ženevi le kratek čas. Ker se more zgoditi, da odpokliče našega prvca delegata ministra dr. Ninčiča takoj po prvih sejah Zveze narodov v Beograd, in ker se bo bržkone tudi Stjepan Radić vrnil v Beograd, bo v tem slučaju nadomestoval našega prvca delegata dr. Laza Markovića.

Intervencija vojvodinskih radikalov proti Radiću

Vojvodinski radikali zahtevajo, da Radić preneha v Vojvodini s svojo akcijo in da naj zlasti ne podpira protinarnodnih elementov.

Beograd, 26. avgusta. r. Izgleda, da se pričujoče odnošaji vladnih strank razširjevati. Včeraj je poselilo nekoliko članov izvrševalnega odbora radikalne stranke za Vojvodino sporazumno z vojvodinskimi radikalnimi poslanci predsednika radikalnega kluba Ljubo Živkovića, od katerega so zahtevali, naj se ukrenejo potrebni koraki, da se onemogoči radićevska akcija v Vojvodini. Radi iste zadeve so vojvodinski radikali poselili tudi nekoga radićevskega ministra. Vojvodinski radikali stoj-

na stališču, da je treba posvetiti glavno pozornost nacionalizaciji Vojvodine, ki je bila pod dolgotrajno madžarsko upravo pred osvoboditvijo sistematično madžarizirana. Vojvodinski radikali trdijo, da se okoli radićevcev v Vojvodini zbirajo samo anacionalni elementi, kar ovira programatično delo radikalne stranke. Vodilni radikali krogi izjavljajo, da ta intervencija vojvodinskih radikalov ne bo imela nobenih nadaljnjih političnih posledic.

Pred plenarnim zasedanjem Zveze narodov

Vprašanje narodnih manjšin. — Zasedanje posebne manjšinske konference? — Belgija in varnostni pakt.

Beograd, 26. avgusta. p. Po vesteh iz Ženeve izgleda, da bo na zasedanju Zveze narodov v Ženevi posvečena velika pozornost vprašanju narodnih manjšin. Z gotove strani se poizkuša tudi izvesti načrt, da bi poleg zastopnikov držav zborovali za sebe zastopniki manjšin kot posebna korporacija. Vsekakor je pričakovati veliko proparandno raznih manjšinskih odborov in bržkone uradne izjave o manjšinskem vprašanju od strani zastopnikov raznih držav.

Vlade posameznih držav, ki se udeležijo zasedanja Zveze narodov, so obveščene, da ne bo Belgija podzvela nobenih posebnih korakov. Belgija je v preteklem zasedanju sprejela in podpisala

protokol varnosti (protokol o obvezni arbitraži), ki pa je propadel, ker nista njeni pristajali Anglija in Italija. Sedaj je ta protokol ponovno na dnevnem redu, toda Belgija nima nobenega razloga, da bi izpremenila svoje prejšnje stališče glede arbitraže. Belgija bo na zasedanju zastopal kot prvi delegat zunanji minister Vandervelde, ki bo na sejah Zveze narodov epa naizanimivših osebnosti.

Pred otvoritvijo letošnjega zasedanja Zveze narodov so že pričele z delom razne sekcije, ki morajo pripraviti zelo obsežno gradivo. Tako je tudi komisija za opij pričela zborovati 24. tega meseca.

Bolgarski zarotniki napovedujejo atentat na Sobranje

Policija je baje razkrila novo zaroto. — Kralj noče podpisovati nadaljnjih smrtnih obsodb.

Sofija, 26. avgusta. a. Bolgarska policija je dobila množična anonimna pisma, v katerih jo obveščajo, da bodo tekome novega zasedanja sobranja, ki se prične 10. septembra teroristi spustili sobranje v zrak ko se bodo vršila zborovanja in ko bodo navzoči vsi ministri in poslanci.

Priprave so izvedene baje tako, da ni moči, ki bi mogla načrt preprečiti. Teroristi bi opustili svoje namero baje samo v slučaju, ako vlada g. Cankova odstopi že pred sestankom parlamenta.

Policija je na podlagi teh anonimnih ovadab aretirala že več oseb, katerih imena pa skrbno čuva, češ da hoče izslediti vse zarotnike. Baje so udeleženi poleg komuni-

stov tudi zemljoradniki.
Sofija 26. avgusta. r. Vojaško kazensko sodišče je potrdilo smrtno obsodbo nad 23 zemljoradniki in komunisti. Vojni minister Vikov je predložil smrtno obsodbo v podpis kralju Borisu, ki biva v bližini Varne, vendar pa je kralj odklonil podpis ter vsem obsojencem izpremenil smrtno kazen v do smrtne ječe. Ta korak kralja Borisa tolažilo v Sofiji kot jaseen znak njegovega nezadovoljstva nad režimom Cankova. Vojni liza odkrito izraža svoje nezadovoljstvo nad odklonitvijo potrditve smrtnih obsodb in se očito govori, da bodo obsojenci po znani bolgarski metodi postreljeni povodom »baga iz ječe«.

Kraljev obisk Črne gore in Dalmacije

Split, 26. avgusta. n. Sedaj je gotov program kraljevega potoa po Dalmaciji. Kralj odpotuje iz Beograda dne 19. septembra preko Sarajeva v Dubrovnik, odkoder nadaljuje pot v Kotor in Črno goro. Dne 27. septembra pride kralj v spremstvu vojne mornarice v Split, kjer ostane 27., 28. in 29. septembra; posetil bo otok Hvar. Vis in Brač ter mesta Šibenik, Trogir, Biograd in Knin in event. še otok Rab. Kralja bosta spremljala vojni ministri Trifunović in finančni minister dr. Stojadinović. Ako dočas popolnoma ozdravi, se mu bo vsaj na delu pota pridružil tudi ministrski predsednik Pašić.

Cetinje, 26. avgusta. n. Vsa Črna gora nestrpno pričakuje prihoda kralja in kraljice. Kraljevski par bo ostal 3 dni na Cetinju v bivšem kraljevskem dvoru.

Elementarne katastrofe v Italiji

Milan, 26. avgusta. a. Včeraj je divjal skraj po vseh pokrajinah Italije strahovit vihar, ki je napravil veliko škodo. Poročila o vremenski katastrofi prihajajo iz Firence, Genova, Bergama, Viareggia, Piacenze, Ales sandrije, Mantove, Reggia-Emili, Perugia, Ferrare in tudi iz Rima. Ravnotako je divjal vihar po vsej Furlaniji in po Istri ter napravil mnogo škode zlasti na poljih, na sadnem drevju in trti.

Preorijentacija grškega javnega mnenja?

Ateno, 26. avgusta. r. «Elefteros Tipos», glasilo generala Pangalosa, prinaša uvodni članek, v katerem se zahteva od grške vlade, da napram Jugoslaviji popusti v vprašanju svobodne cone v Solunu ter da stori vse potrebno, da bi gospodarski odnošaji med Jugoslavijo in Grčijo postali čim jačji, vezi med obema kabinetoma pa čim prisrčnejše.

Velika manifestacija za združitev Avstrije z Nemčijo

Dunaj, 26. avgusta. d. V nedeljo 30. t. m. se vrši v magistratni dvorani in na magistratnem trgu veliko javno zborovanje za priključitev Avstrije k Nemčiji. Ob tej priliki bodo prvič javno nastopili poslanci in berlinskem parlamentu. Govorili bodo zastopniki vseh velikih strank v Nemčiji. Glavni govor bo imel predsednik nemškega parlamenta Pavel Loeb, navdušen borec za spojitve Avstrije z Nemčijo, ki bo zastopal obnem nemške socialne demokrate. Govorili bodo tudi zastopniki nemškonacionalne, nemške ljudske stranke, centra in nemških demokratov.

Po ulicah so nalepljeni veliki lepaki, ki vabijo prebivalstvo k nedeljski manifestaciji. Nemški poslanci bodo gostje mestne občine.

Vsebina francoske note nemški vladi

Zavezniki vztrajajo pri zahtevi, da mora Nemčija vstopiti v Zvezo narodov. — Francija vabi Nemčijo na konferenco, ki bo sklepala o varnostni pogodbi. — Nemčija pripravljena udeležiti se konference. — Poruhrje izpraznjeno.

Berlin, 26. avgusta s. Danes se je objavilo besedilo francoskega odgovora glede varnostnega vprašanja.

Uvodoma ugotavlja odgovor skladnost naziranj med obema vladama, ki v enaki meri stremita za ten, da bi bil evropski nár oprt na medsebojni sporazum, ki bi dal narodom varnostne garancije. Z zadovoljstvom je ugotovila francoska vlada, da nemška vlada nima namena spravljati sklepa varnostnega pakta v zvezo s prejembo določb mirovne pogodbe. Francija se v spoštovanju pred mednarodnimi obveznostmi vseskozi zaveda pogodbenih določb in nima namena, da bi se odtegnila kakš določbi mirovne pogodbe ali statutu Zveze narodov. Ravnotako se ne smeje spreminiti garancije za izvedbo mirovne pogodbe ali določb, ki urejajo uporabo teh garancij. Kakor je Francija pripravljena nadaljevati vseča pogajanja v liberalnem duhu in z mirnimi nameni, se ne more odpovedati svojim pravicam.

Zavezniki so slejkoprej prepričani, da bo nemška vlada po vstopu v Zvezo narodov najsigurnejše uveljavljati svoje želje, kakor so to storile druge države. Vstop Nemčije v Zvezo narodov je edina trajna podlaga garancije in evropske pogodbe. Ravno pomanjkanje teh garancij je doslej oviralo splošno razorožitev.

Nemška vlada si je glede načina in dalekosežnosti pogodbe v razsodiščih med Nemčijo na eni ter Francijo in Belgijo kot signatarnimi silami poreske pogodbe kakor s tudi sosednimi signatarnimi silami versajske pogodbe na drugi strani pridržala gotove pravice, ki naj bi omejevale obljagatorni značaj te razsodiščne pogodbe. V tem primeru pa bi razsodiščna ureditve v pravem pomenu besede, ne obsegala najvažnejših slučajev t. j. političnih, ki bi lahko privedli do vojne. Po mnenju zaveznikov bi bila mirovna pogodba na ta način omejena in ki ne bi obsegala vseh vrst sporov, kot mirovna garancija brez zadostne vrednosti, ker bi bilo v njej prostora za nevarnost vojne.

Nota razpravlja nato o sistemu garantiranja pogodbe o razsodiščih. Odgovor temelji neposredno na ideji, ki je bila priznana na zadnjem zborovanju Zveze narodov. Francoska vlada vabi sporazumno v svojih zavezniki nemško vlado, naj bi na tej

podlagi stopila v pogajanja z voljo, da doseže pogodbo, čije zaključek bi Francija s svoje strani živahno želela.

Nemški odgovor na varnostno noto bo nocoj sporočen v Pariz. Besedilo bo objavljeno po izročitvi.

«Wolfov urad» doznava, da je francoski poslanik pri izročitvi odgovora glede garancijskega vprašanja dodal sledeči dve izjavi, ki sta jih potrdila z enakimi izjavami angleški in belgijski poslanik: 1.) Francija in njeni zavezniki bi smatrali za primerno, če bi se juridični strokovnjaki zunanjih ministrstev Nemčije, Belgije, Francije in Anglije čimprej sestali, da bi dali zastopnikom nemške države priložnost spoznati namene zavezniki vlad glede juridične in tehnične strani vprašani, ki jih je treba obravnnavati: 2.) Po izvršitvi teh predpriprav, bi se mogli zunanji ministri teh štirih držav dogovoriti za sestanek, na katerem upajo zavezniki, da bi se pospešila končno veljavna rešitev obstoječih vprašani.

Iz vladnih krogov sporočajo, da po mnenju nemške vlade ni nobenega zadržka za udeležbo Nemčije na konferenci, ki bo sklepala o varnostni pogodbi, tembolj ker računajo v Londonu in Parizu z uspešnim izidom sestanka med zavezniki in nemškimi pravniki, ki naj bi pripravili vse potrebno za politični del konference o varnostni pogodbi. Tako bi odpadla na tej konferenci vsa pravna vprašanja in bi se razpravljalo samo o bistvu pakta.

Kraj konference je še neznan, vendar se misli, da se bo vršila v Švici, izvzemši Ženevo, kjer zaseda Zveza narodov. Konferenca naj bi se vršila v drugi polovici meseca septembra.

Nemška vlada je ponovno predlagala, naj bi se udeležili te konference poleg zunanjih ministrov tudi ministrski predsedniki, ker smatra za važno, da prisostvuje konferenci državni kancelar, ki nosi odgovornost za celokupno nemško politiko.

Disseidori, 26. avgusta. d. Z včerajšnjim odhodom francoskih in belgijskih čet je izpraznjeno celokupno Poruhrje, ki je bilo zasedeno štiri in pol leta. Francoske čete so vzlele s seboj vse jetnike, ki niso deležni londonske amnestije. O polnoči so zvonili vsi zvonovi v bivšem sankcijskem ozemlju v znak veselja nad osvoboditvijo.

Težkoče na londonskem sestanku

Caillaux nepopustljiv kljub angleški popustljivosti. — Prekinjenje pogajanj?

Pariz, 26. avgusta. s. «Havas» poroča iz Londona: Francoski finančni minister Caillaux je dopoldne konferiral s strokovnjaki. Popoldne bo imel razgovor z Mac Kenno in pozneje s Churchillom. Pred sestankom s Churchillom se sestane pod predsedstvom državnega tajnika za zunanje zadeve Chamberlaina namesto ministrskega predsednika Baldwin, ki biva trenutno v Franciji, ministrski svet, na katerem se bo razpravljalo o uspehih dosedanjih posvetovanj s Caillauxom.

«Matin» poroča, da je angleški zakladnik kancelar Churchill pri včerajšnjih pogajanjih s Caillauxem popustil glede najmanjšega letnega plačila Francije na 14 milijonov funtov. Caillaux je izjavil,

da je tudi ta pogodba za Francijo nesprejemljiva in je vztrajal na tem, da more plačati največ 10 milijonov funtov.

Kakor poroča «Journal» iz Londona, je izjavil Caillaux sinoči zastopnikom časopisja, da se bo jutri z novimi predlogi vrnil v Pariz, da jih predloži ministrskemu svetu.

London, 26. avgusta. k. Vlada je pooblastila zakladnega kancelarja Churchilla za izjavo, da bi se francoski dolgovni po končno veljavnem predlogu odplačevali v 62 letih v letnem iznosu po 12 in pol milijona funtov šterlingov. Caillaux bo ta predlog sporočil francoski vladi.

Abd el Krim v defenzivi

Španske čete bombardirajo rifovske postojanke.

Pariz, 26. avgusta. l. Iz Rabata poročajo, da pripravljajo Abd el Krimove čete v vzhodni coni betonske utrdbe proti španskim napadom.

Listi poročajo iz Madrida: Španske čete v Maroku so povsod vztrajno na delu. Na obrežju Beni Salem so simulirali španci izkrcanje čet s sodelovanjem vojnih letal. Aeroplani in oklopna «Alfonz XIII.» zasil-

drana v zalivu Alhucemas se nadaljujejo bombardiranje sovražnih postojank.

Komunike vojskega poveljstva v Fezu pravi, da so Španci v srditem boju odbili sovražni napad na postojanke na fronti toulskega plemena. Sovražnik je pustil veliko število mrtvih in ranjenih. Rifovski oddelki so se sestali v Keihai, to je severno od Džebel - Amescfa.

Rumunska kraljevska dvojica v Benetkah

Benetke, 26. avgusta. a. Danes ob 9. je prispela senkaj z orijent-ekspresom rumunska kraljevska dvojica s princem Nikolajem. Na kolodvoru je sprejel visoke goste v imenu italijanskega kralja vojvoda D' Aosta, ki je zato prišel v Benetke. Ob tej priliki piše «Gazetta di Venezia», da prihod kraljevske rumunske dvojice ni samo slučaj, temveč da je prišla v Benetke zato, ker se bo v kratkem zaročil najstarejši sin vojvode D' Aoste z najmlajšo hčerko rumunskega kralja princezinja Ileano.

Resen položaj v Siriji

Francozi odbili napad na Damask. Pariz, 26. avgusta. a. General Sarrail je sporočil vojnemu ministrstvu, da so Druzi nameravali napasti Damask. 1500 družkih konjenikov je včeraj zjutraj skušalo prodrati proti Damasku. Francoska konjenica in letala pa so odbili napad, pri čemer so imeli Druzi zelo velike izgube. Tekom tega spopada sta bila ubita samo dva francoska vojaka. Postojanko Sueida Druzi še vedno oblegajo, vendar pa se je francoskim ženam in otrokom posrečilo priti skozi sovražne vrste in ubežati v Damask.

Šikaniranje opozicijskega tiska v Italiji

Milan, 26. avgusta. a. «Corriere della Sera» javlja, da je vojno ministrstvo odbilo njegovo prošnjo, da bi se pripustil izredni poročevalce lista kot opazovalec k velikim pomorskim vajam. Ravno tako so bile odbite prošnje rimskega lista «Il Mondo» ter glasila bivšega ministrskega predsednika Giollittija, tudinske «Stampe».

London, 26. avgusta. s. «Daily Mail» poroča iz Damaska, da je izredno slaba žetev izzvala med prebivalstvom veliko nezadovoljnost, ter močno protifrancosko razpoloženje.

Velik mlin pogorel

Novi Sad, 26. avgusta. n. V Lazarevu pri Velikem Bečkereku je pogorel mlin tvrdko Kunz & Wolf, eden največjih mlinov v Banatu. Škoda znaša več milijonov.

Novosti iz HSS

Radić sortira pozdravne brzojave. — Sv. Birokracij v Hrvatskem seljaškem domu. — Drobiz iz «Doma».

r. Zagreb, 26. avgusta.

Končno je neumorni Stipa Radić našel toliko časa, da je sortiral vsa pozdravna pisma in brzojavke, ki mu dosegajo iz pokrajine ter izražajo neomajno zaupanje v njegovo novo politiko. Na podlagi teh pozdravov objavlja v današnjem svojem «Domu» strahovito dolg članek z naslovom «Hrvatsko seljaštvo i narodni sporazum». — v pod naslovih pa javlja, da hrvatsko seljaštvo opravlja plebiscit za sporazum in za Radića, da hrvatsko seljaštvo v netrajniški krajin, v bosanski posavini v kršni Liki, v ravni Bački in v valovitem Zagorju z Medjimurjem govori isti politični jezik, in sicer tako jasno, da ga popolnoma razumeta tudi Sumadija in Slovenija; in končno, da tudi slovensko in srbsko seljaštvo manifestira solidarnost s hrvatskim seljaštvom, zato pa gospodi špekulantni stoji prepadeni, kakor v zemljo zabiti...

Vse to je povedano v podnaslovu, narkar se v članku vrstijo poročila o sestankih posameznih krajevnih organizacij HSS, ki so bogme «soglasno» odobrile sporazum in Radiću poslale lep pozdrav.

Iz vsega tega pa, kakor poudarja «Dom», postaja jasno, da imajo sedaj i narodni poslanci i vodstvo HSS mnogo več političnega posla kakor prej. V Zagreb prihajajo neprestano ljudje, ki se pritožujejo radi krivic pod Obznanom ter zahtevajo navodil, kako naj se rešijo tlačiteljev v občinah, kotarih in drugod. Zato je vodstvo HSS razdelilo informacijsko službo tako, da eden izmed strokovnjakov daje informacije o gospodarstvu, drugi o finančnih, tretji o upravnih, četrti o šolskih, sodnih, zdravstvenih zadevah itd. Na koga pa se je treba obrniti, o tem podučiti vsakega interpelanta iz naroda «Obaveštajni ured zadruge Hrvatski seljački dom», ki je odprt od 7. zjutraj do 6. zvečer in v katerem poslujeta «Domov» urednik Rudolf Herceg ter njegov namestnik Andrija Horvat, pomagata pa jima tudi nekateri prvaki, ki stalno prebivajo v Zagrebu. In zdaj, kdorkoli želi govoriti s katerikoli članom vodstva HSS ali pa želi točen nasvet v katerikoli zadevi, se mora predvsem obrniti na «Obaveštajni ured», kjer dobi v to svrhu poseben listek, s katerim gre dalje. Brez tega listka ne sprejme odslej več nikogar niti gospodin predsednik Radić niti ostali prvaki, ki so v zvezi z «Obaveštajnim uredom».

Tako je torej Radić uredil v svoji stranki popolnoma nov sistem birokratizma, hujši kakor v marsikaterem državnem uradu. Z njim se hočejo on in njegovi prvaki vzvišeno ograditi pred nasveta željnimi seljaki, dočim «Dom» navaja, da se je tako moralo urediti, ker se sedaj vsiljujejo predsedniku in vodstvu HSS ponajveč ravno doverljivi nasprotniki, gospodje in taki seljaki, ki zahtevajo nekaj za sebe, radi česar predsednik in vodstvo često ne moreta razgovarjati o domovinskih poslih z onimi, ki so nasveta res potrebni... No, ne samo to: listka vobče ne dobijo oni, ki niso odborniki organizacij in naročniki «Doma», ker se s temi dá hitro sporazumeti in ni treba dolgih razgovorov. Izmed gospode pa bo vodstvo HSS vobče sprejemalo samo take, ki so naročniki «Doma».

Kantonski afront

Dr. Sunjatsen, ki je hotel radikalno reformirati celo Kitajsko in ki je pravzaprav početnik moderne Kine, njene revolucije, republike, pa tudi današnje njene notranje zmede, se je moral naspoled omejiti s svojo politično močjo na južno Kitajsko. Ali tudi tu se ni mogel držati; njegov vpliv so nasprotniki omejevali na vedno manjši krog in na koncu koncev mu je ostal samo še Kanton. Edino Kanton je ostal zvest političnim idejam Sunjatsenovim, povsod drugod so ostale omejene na manjšinske, na slabotnejše stranke.

Malo pred smrtjo je šel Sunjatsen še bolj na levo ter je popolnoma akceptiral ruski komunizem. Kot idejni sovjetski pristaž je izginil dr. Sunjatsen s kitajske politične pozornice; po njegovi smrti pa se je njegova kantonska vlada preobrazila popolnoma v sovjetsko-komunističnem smislu, tako da tvori danes zares sovjetsko postojanko na Kitajskem. Toda naglasiti je, da gospoduje ta vlada samo nad Kantomom, mestom in pokrajino ter da je v nasprotju z bližnjo in daljno okolico saj je še v spominu pokolj, ki so ga povzročili Kantonci nad Junanci, vojski sosedne, a sovražne pokrajine Junan, s katerimi pa je bil potegnil tudi velik del kantonskega meščanstva. Pri anarhiji, ki vlada danes v Kini in ki se izraža osobito v skoro popolni samostojnosti kitajskih pokrajin in njih neodvisnosti od pekinške «centralne» vlade, so take razmere razumljive.

Danes med Kitajci še ni razčiščen razmerje med nacionalizmom in socializmom ter komunizmom, oziroma odporom proti socialnogospodarskemu zapostavljanju Kitajcev. Oboje je še tesno spojeno. Feng-ju-hsiang, vodja in predstavitelj pekinške vlade, odklanja komunizem, a zastopa oster afront proti političnemu in gospodarskemu vplivu belih in Japoncev v Kini. Toda v računju na rusko pomoč se tudi Feng ogiba konfliktom z boljševizmom. Nacionalizem in boljševizem pa se med Kitajci družita in izpopolnjujeta, oba oboito napram Angležem; proti njim sta oba ofenzivna.

Ni tedaj slučaj, da je baš Kanton, kjer so koncentrirane moderne nacionalistične in boljševiške kitajske težnje, prvi napravil odločen bojni afront proti Angležem. Ali dogodka ni premostriti samo z vidikov mednarodne politike, marveč mu ne gre prav nič manjša važnost tudi s stališča notranje kitajske politike. Kantonska gesta je jasen znak, da so kitajski boljševiki odločeni, iti iz svojega doseganega malega okvra dalje, potegniti za seboj tudi ostalo Kino in ji prej ali slej vsiliti svoje vodstvo. Zato so si izbrali baš afront proti Angležem, ker vedo in vidijo, da je ravno to danes najpopulárnejša politična parola na Kitajskem, Kantonski afront odkriva tedaj spretno taktiko; ako bi poskušala pekinška vlada vplivati pomirjevalno, bi si zapravila simpatije, ki jih ima sedaj med kitajsko maso. Tega se očitvidno v Pekingu zavedajo, zato odlašajo z odgovorom na angleško noto. Po drugi strani pa bi nadaljevanje take taktike ipak moglo zmanjšati ugled pekinške vlade ter povečati ugled in vpliv kantonske vlade, ki bi se začela s svojo brezobzirno politikou uveljavljati kot najboljša predstaviteljica ne le delavske, marveč predvsem nacionalistične Kitajske. Feng-ju-hsiang bo moral tedaj dobro preudariti, kdaj bo zasukati krmilo, da mu ga Kantonci ne potegnajo iz rok.

Angleška taktika, ne se prenačljivi v odgovoru na kantonski insult, je očitvidno v notranji zvezi s temi kitajskimi notranjimi nasprotji. Najkoristnejše je, počakati, da izzorijo kitajske zmede v notranji razdor.

Ne da se še predvideti, kako se bo stvar razvijala nadalje, mogoče pa je, da postane kantonski afront odločilne važnosti ne le za vnanjo, marveč tudi za notranjo politiko Kitajske.

Zmede med nemškimi katoliki

Centrum in republika. — Sklicanje izrednega stranknega zborovanja. — «Windhorstbündlerji» se hočejo odcepiti.

Berlin, 25. avgusta.

Glasilo centruma «Germania» priobčuje obširen odgovor načelnika centrumске parlamentarne frakcije Fehrenbacha na dr. Wirthovo izjavo o njegovem izstopu.

Fehrenbach izjavlja, da Wirthov izstop ni mogel iznenaditi nikogar, ker se je o tem v teku leta že mnogo govorilo in razpravljalo. Bilo je pričakovati, da dr. Wirth z ozirom na svoje politično prepričanje ni mogel sodelovati z desnico, kakor bi bilo potrebno in kakor je to zahtevalo zakonodajno delo v zadnjem času. Toda frakcija je morala nadaljevati svojo pot, ker so zadnje volitve ojačale desnico in ker je bila vsaka druga večina izključena. Zadržanje centruma je bilo vedno korektno in v smislu stranknih tradicij. Ako se dr. Wirth označuje kot zastopnik republikanske in demokratske centruma, je treba proti temu protestirati. Dasiravno niso vsi člani frakcije tako navdušeni republikanci, kakor je dr. Wirth, vendar so vsi zvesti republikanski državnim ustavi ter priznavajo republiko kot edino državno obliko v danem času in v danih razmerah.

Nadalje zagovarja Fehrenbach svoje postopanje v času pogajanj pri velikih carinskih debatah v državnem zboru in izjavlja, da prevzema popolno odgovornost za politiko centruma.

«Germania» poroča dalje, da bo moralo vodstvo stranke sklicati izredno strankino zborovanje, ker so nasprotstva sicer nepremostljiva. Na zborovanju se mora ugotoviti, ako je centrum še vedno enoten v aktualnih vprašanjih nemške politike.

Glede vesti o izstopu mladinske organizacije («Windhorstbündler») iz stranke, izjavlja «Germania», da ta pojav ni v zvezi z dr. Wirthovim korakom.

Conrad Hötendorf umrl

V Mergentheimu pri Heilbronu na Württembergem je v torek ob 5. popoldne umrl Conrad v. Hötendorf, načelnik generalnega štaba bivše avstro-ogrske armade. Rojen je bil 11. novembra 1852 v Penzingu pri Dunaju ter je bil od 1. 1914. do marca 1917 kot šef generalnega štaba duša avstro-ogrskega vrhovnega vojnega poveljstva. Koncem novem 1916 je postal avstro-ogrski vojni maršal, spomlad 1. 1917. pa poveljnik avstrijske armade na turski fronti. Meseca julija 1. 1918. je odstopil.

Conrad v. Hötendorf je bil eden glavnih krivcev svetovne vojne, prijatelj nadvojvode Frana Ferdinanda. Dasi so bili pod njegovim vodstvom izdelani načrti za vojne akcije proti Italiji, Srbiji in Rusiji, vendar pa v svetovni vojni ni imel sreče. Njegova taktika je doživela največji poraz v bojih z Rusi, zlasti pa pri Lublinu, kjer je bil prisiljen, da je svojo armado v enem mesecu umaknil za 200 km nazaj. To je bil pač rekordni umik. Zaupal je mnogo sam vase, pa je tako razsikal z avstrijskimi vojnimi silami, da jih je popolnoma uničil. Kadar je dosegel kako zmago, je bilo to mogoče samo z nemško pomočjo. Te zmage pa so bile neznatne napram porazom, ki jih je sam doživel. Vendar, to so znane stvari.

Conrad v. Hötendorf je bil izrazit zastopnik onih avstrijskih krogov, ki so pripravljali vojno proti Srbiji z namenom, da bi z njenim porazom za vedno uničili jugoslovensko gibanje. Zgodovina je odločila drugače: mala Srbija je zmagala proti močni Avstro-Ogrski,

jugoslovensko gibanje je svetovna vojna privedla do cilja, do ustvaritve Jugoslavije. Oni, ki so vojno izzvali, so z njo propadli.

Conrad v. Hötendorf je spomlad 1. prispel v zdravilišče Mergentheim pri Heilbronu na Württembergem, kjer je svoječasno stanoval tudi bivši cesar Viljem. Hötendorf je trpel na žolču in srčni slabosti. Pred kakimi 14 dnevi se je njegovo stanje tako poslabšalo, da je njegov zdravnik hotel izvesti transfuzijo krvi. Ker se je pa stanje bolnika medtem zopet zboljšalo, tega ni storil. Hötendorf je začel hoditi zopet na sprehod in je dalje pisal peti zvezek svojih vojnih spominov, ki obravnavajo vojne dogodke v mesecih oktober do december 1914. Bivši feldmaršal popisuje v tem zvezku avstrijski umik iz Srbije ter ofenzivo v Galiciji ter objavlja dosega jeznanu korespondenco z bivšim nemškim vojnim ministrom generalom Falkenhaynom. Pred enim tednom se je stanje Hötendorfa ponovno poslabšalo, tako da je moral ostati v postelji. Kot zadnji vzrok smrti navaja zdravnik anemijo. Hötendorf je zapustil oporoko, v kateri daje natančnejša navodila glede pokopa njegovega trupla. Kakor mentijo, je izrazil željo, naj bi ga pokopali v Dunajskem Novem mestu ob strani njegovega sina, ki je padel v vojni. Memoare Hötendorfa bodo poklicani nadaljevali.

Mihajlo Ristić umrl

V torek je umrl zaslužni srbski diplomat in narodni delavec Mihajlo Ristić, bivši poslanik v Rimu in Bukarešti. Pokojni Mihajlo Ristić je bil rojen 1. 1864. v Beogradu ter je postal po končanem študiju uradnik srbskega poslanstva v Carigradu. Gd tu je bil premeščen za konzula v Solun, nato pa v Skopje, kjer je pokazal svoje velike sposobnosti. Tedaj je bila srbska propaganda v Makedoniji najintenzivnejša. Skopje je bilo središče te propagande, ki je zahtevala ne le sposobnih, ampak tudi pogumnih in požrtvovalnih diplomatskih zastopnikov Srbije.

Srbski konzuli in narodni delavci so bili tiste čase edina zaščita srbskemu prebivalstvu pred bolgarskimi komitaji in turškimi fanatik. Istočasno se je bilo treba boriti z bolgarsko propagando in grško patrijarhijo. Pokojni Ristić je vse delo z veliko sposobnostjo obvladal ter neizmerno koristil Srbiji.

Skoro ni nobenega važnega središča v Makedoniji, v katerem ne bi pokojni Ristić služboval. Največji del svojega službovanja je preživel v Makedoniji ter je bil eden najboljših poznavalcev tamošnjih razmer. Spisal je tudi več knjig o razmerah v Makedoniji.

Po častno izvršeni misiji v Makedoniji, ki je bila kronana z osvobodilno vojno, je bil Mihajlo Ristić imenovan za poslanika v Bukarešti, kjer je 1. 1913. na mirovni konferenci zelo uspešno zastopal kot drugi delegat Srbijo.

Kot eden najbolj informiranih diplomatskih zastopnikov je bil desna roka Pašića. Med svetovno vojno je bil poslanik v Rimu, po svetovni vojni pa član mednarodne donavske komisije. Pokojni Ristić je bil eden najuglednejših diplomatskih zastopnikov pred vojno Srbije. Živel je skromno ter mu je bilo delo edino veselje. Naj mu bo ohranjen časten spomin!

Politične beležke

+ Kdaj doživimo izenačenje davkov? SDS se je vedno resno zavzemala za izenačenje zakonodaje, predvsem pa za izenačenje davkov, ker je vedno iskreno zastopala na podlagi načela o državnem in narodnem edinstvu načelo, da morajo imeti vsi državljani enake pravice in dolžnosti. Pod prejšnjo vlado se je na njeno pobudo tudi resno delalo na tem, da se čim prej predloži Narodni skupščini zakon o izenačenju davkov. Ako bi ne nastala vladna kriza, bi ne bilo izključeno, da bi bil ta zakon že predložen v preteklem zasedanju, vsekakor pa letos jeseni. Kakor hitro pa so prišli na krmilo radičevci in pučjevci, je vse potihnilo in nihče ničesar ne ve, kakšna je usoda zakonskega načrta o izenačenju davkov. Zdi se, da je gospodom prav, ako ostane še nadalje pri različnih davčnih sistemih. To se more tudi sklepati iz izjave St. Radića sodružniku «Trgovinskega glasnika».

St. Radić priznava, da je izenačenje davkov eno najvažnejših vprašanj in da je sedanjih davčnih sistemov slab. Toda g. Radić ne ve nobenega drugega leka kakor obljubo, da bo delal z vsemi silami na rešitve davčnega problema, kadar bo — sam stopil v vlado. Torej bomo čakali na izenačenje davkov za enkrat toliko časa, da postane g. Stjepan Radić minister. Radić sicer pravi, da zahtevajo od vseh strani njegov vstop v vlado, kdaj pa se naj to zgodi, ko ni niti narodni poslanec, pa niti sam ne ve. Dotlej pa naj izenačenje davkov čaka, tembolj, ker pravi St. Radić, da je za to stvar treba mnogo študija in časa.

+ Radikali nezadovoljni z Radićevim govorom v Krškem. «Politika» objavlja, da je ugleden član radikalne stranke izjavil, da mu ne uka, ker je St. Radić naglašal v Krškem nedeljivost Slovenije in s tem indirektno poudaril vprašanje revizije ustave. Istotako mu tudi ne uka, ker je govoril o vojski, namreč o pošiljanju slovenskih in hrvatskih vojakov v Makedonijo, ker je ta stvar med radikali in radičevci sporazumno rešena. Zdi se, da je ta beležka v «Politiki» migljaj St. Radiću, naj se točno drži sklenjenega sporazuma in naj ne načena stvari, ki jih radikali smatrajo za rešene.

Velesejska številka „Jutra“

ki izide prihodnjo nedeljo, 30. t. m., bo ob enem jubilejna številka povodom petletnice izhajanja „Jutra“

Izšla bo bogato ilustrirana, v velikem obsegu in v pomnoženi izdaji

25.000 izvodov.

Ta številka naj bi bila revija vseh naših dosedanjih oglaševalcev, katerim se s tem nudi izredna prilika za najuspešnejšo reklamo. Veliko število se jih je že prijavilo. Zato opozarjamo vse one, ki se še niso prijavili, naj to nemudoma store.

Nobeden, ki ve kaj je uspešna reklama naj ne zamudi ugodne prilike.

Oglase sprejemamo do sobote zjutraj. Ako pa si hočete zagotoviti kak poseben prostor ali lepšo obliko, si naročite oglas čim prej, ker za inserate ki jih prejmemo še le v soboto, ne moremo prevzeti nikake odgovornosti glede načina in oblike uvrstitve v listu.

Inseratni oddelek «Jutra» Ljubljana, Prešernova ul. 4

+ Radičevci v Vojvodini. Povodom otvoritve subotiške razstave je imel tajnik Radičevega poslanskega kluba Rude Bačinić konferenco z zastopniki organizacij HSS v subotiškem okrožju. Bilo je zastopanih 17 organizacij. Ob tej priliki se je sestal tudi s predsednikom bunjevske stranke dr. Ivandekićem. Stranka dr. Ivandekića namerava namreč preiti v HSS. Vojvodinski radikali so seveda razburjeni radi invazije radičevcev, ki zbirajo okoli sebe tudi narodne manjšine.

Po svetu

— Radoslavov bi se rad vrnil v Bolgarijo. Bivši bolgarski ministrski predsednik Radoslavov, ki je v svetovni vojni dosegel, da je stopila Bolgarija na stran Avstrije in Nemčije, je prosil potom svojega svaka angleškega poslanika v Sofiji, naj posreduje pri Cankovu za njegov povratek v domovino.

— Maršal Plumer v Jeruzalemu. V torek je došel v Jeruzalemu novi vrhovni poveljnik v Palestini maršal Plumer. Jeruzalemski kolodvor je bil okrašen z vsemi evropskimi zastavami izvezmi premaganih držav. Po sprejemu se je podal maršal v spremstvu orožnikov na Oljsko goro.

— Nove boljševiške konvencije inteligenci. Najnovejša odredba sovjetske vlade je zopet nov korak k vzpostavitvi «kapitalističnih» razmer v socialnem življenju. Po tej odredbi smejo otroci «specijalistov» na tehničnem, industrijskem, gospodarskem in prometnem polju zopet obiskovati znanstvene šole, ki jih do sedaj niso smeli. «Specijalisti» bodo imeli odslej tudi olajšave v stanovanjskih zadevah.

— Poljska delegacija pri Zvezi narodov. Za letošnje zasedanje sveta Zveze narodov so določeni nastopni poljski delegati: zunanji minister Skrzynski, delovni minister Sokal, poslanci Debski, Niedzialkowski in Stronski, nadalje stalni delegati poslanik Modzelewski, pravni izvedenec Babinski in poslanik Knoll.

— Odprava zavezniške kontrole v Avstriji? Dunajski listi poročajo, da bo po končanem letošnjem zasedanju Zveze narodov odpravljen generalni komisarjat za Avstrijo na Dunaju. Namesto komisarjata bi posloval le nekaj posredovalni urad Zveze narodov, ki bi nadzoroval samo normalni državni proračun.

— Trgovinsko pogajanja med Francijo in Nemčijo se bodo po poročilu francoskega trgovinskega ministarstva s 15. septembrom obnovila na podlagi sklenjenega dogovora.

Iz Primorja

• Slovenski učiteljski tečaj, ki je bil prvotno zasnovan za letošnje počitnice pri Sv. Luciji na Tolminkem ter je bil od goriske podprefektore prepovedan, se bo vršil v dneh 3. do 10. septembra v Trstu, če se oblasti ne premislijo.

• Orkan v Gorici. Kakor je «Jutra» že večkrat poročalo med brzojavnimi vestmi, je divjal v pondeljek okoli devetih zvečer v Gorici in okolici hud orkan, ki je povzročil nad en milijon lir škode. Električna je odpovala in zavila mesto v črno temo. Zveze med C. in svetom so bile pol dneva prekinjene. Telefon je pričel delovati šele v torek popoldne, zato so prišle vesti o viharju tako pozno med ljudi.

• Nov eksekvatur. Te dni je bil podeljen eksekvatur g. Marku Kodhelju, generalnemu konzulu Albaniji v Trstu.

• Nezgoda z motociklom. 25letni pek Edvard Tavčar iz Dutovelj na Krasi in 28 letni mehanik Andrej Škerč sta se vozila zadnje dni ponoči po državni cesti iz Sežane proti Komnu ter naletela v temi na kup gramoza, kjer sta se prevrnila ter obležala pekočodovana na tleh. Tavčar si je pri padcu hudo poškodoval roko in je moral v tržaško bolnišnico.

• Ponesrečeni jamski turisti. V nedeljo se je podalo 10 turistov, članov «Societa Alpina delle Giulie» v Buzet, kjer so obiskali tamošnjo podzemsko jamo, iz katere se niso več vrnili. Ker se je bati, da je ekspedicija ponesrečila, so poslali tržaški planinci za njimi izsledovalce z vrvmi in drugimi pomožnimi sredstvi.

• Roparski napad med Krnicami in Koriti. Idrjski mlekár Nace Mohorič se je pred par večeri vračal iz idrijske banke, kjer je dvignil večji znesek denarja za mlekarstvo v Ledinu. Medpotoma se mu je približal neznanec, ga udaril s kolom po glavi ter mu vzel 2600 lir. Mohorič pa je imel pri sebi še drugi denar v znesku 6000 lir. Tega novca ropar ni našel v naglici, ker je napa-

• Muhasta strela. V Ledinah pri Idriji je te dni treščilo v brezo, ki stoji blizu hiše posestnika Mihe Furlana. Strela je šla po korenini drevesa v Furlanov hlev in mu ubila telico in prašiča, ki sta bila v ločenih prostorih. denec klican na pomoč in se je razbojnik pobral. Mohorič je nevarno ranjen in leži v bolnišnici.

Začetek šolskega leta

Osemurnedna osnovna šola v Novem mestu. Vpisovanje je 3. septembra od 8. do 12. ure popoldne v šolskem poslopu (stara gimnazija). Otvoritvena šolska maša bo 4. septembra ob 8. uri zj. v Kapiteljski cerkvi. Pouk začne 5. septembra ob 8. uri. K vpisovanju naj prinesejo dečki krstni list ali izpisek iz krstne matice, vsi drugi učenci pa zadnje šolsko naznanilo. — Upraviteljstvo. Drž. meščanska šola pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Ponavljalni in sprejemni izpiti za višje razrede bodo v pondeljek dne 31. avgusta ob 9. uri. Vpisovanje dosedanjih učencev(k) za višje razrede, kakor tudi na novo vstopivših v 1. razred, ki se še niso priglasili koncem minulega šolskega leta, bo v torek dne 1. septembra in v sredo dne 2. septembra od 8. do 13. ure. Vsi novi učenci in učenke se morajo izkazati z zadnjim šolskim izpričevalom in krstnim izpisikom. V soboto dne 5. septembra se zbe rejo vsi učenci in učenke v prostorih meščanske šole. Ob 8. uri je šolska maša. V pondeljek dne 7. septembra je pričetek pouka.

Amundsen-ov

polet na Severni tečaj!

Vsled trpljenja v smrt

Ljubljana, 26. avgusta.

Ko sta se včeraj, okoli 9. zvečer, visokošolec Ljubiša Pečanin in kemik Nikoličeve parfumerije na Kodeljevem, Arandjel Arandjelović, sprehajala ob obrežju Ljubljane za javno bolnico, sta nakrat zaslišala iz vode ženski glas, ki je klical obupno na pomoč. Arandjelović je takoj odvrzel nekaj obleke, da skoči v vodo, vendar pa to radi pregozete teme ne bi bilo varno in tudi brez uspeha. Ker se je medtem glas na vodi že izgubljal, sta oba gospoda hitela ob bregu in prišla do Hribarjeve tovarne na Zaloški cesti, kjer so klicii popolnoma utihnili. Na njuno vpitje je prišel k vodi nato še Metod Hočevar, stanujoč na Zaloški cesti št. 6. z lučjo v roki. S pomočjo svetilke so našli nato vsi trije nedaleč od lesene brvi na stezi črn ženski slammik, črno pompaduro z listnico, v kateri je bilo 215 Din gotovine, vizitka in spričevalo o cepljenih kozah, oboje glašee se na ime Ivanka Ničman. Prečna ulica št. 6. v pompaduri je bil tudi robec in rožni venec. Gospodje so dogodek takoj prijavili policiji in izročili tamkaj tudi najdene predmete.

Danes zjutraj so policijski organi povprašali v Prečni ulici št. 6 ali stanuje tamkaj utopljenka. Zvedeli so, da je v resnici svoječasno tamkaj stanovala, a se preselila kasneje v Gradišče. Ivanka Ničman je bila šivilja in se je preživljala s tem, da je hodila šivat po hišah v mestu. Popoldne se je zglasil na policiji tudi utopljenkin brat Avgust Ničman, pretikalec v mestni elektrarni, stanujoč v Trnovski ulici št. 14. Ko so mu pokazali za Ljubljano najdene predmete, jih je takoj spoznal kot last svoje sestre Ivanke. Povedal je, da je bila še prejšnji večer na njegovem domu, Nesrečnico je dne 6. januarja zadel mrtvoud. Od takrat je bila vedno bolj pirtva in se je zdelo, da sploh ni več popolnoma normalna.

Usodepolnega večera je Ivanka Ničman prošila bratovo hčerko, naj ji popiše vsa njeno obleko. Povedala ji je tudi, kje jih ima. Kasneje se je popolnoma mirno poslovila. Nihče ni slutil, da so rojile v njeni glavi težke misli in da je sklenila napraviti konec svojemu trpljenju s samomorom. Kakor se domneva, je odšla takoj na obrežje Ljubljane za bolnico in se pogrnala v vodo.

Kriminalni organi so tekom današnjega dne preiskali dolg kos Ljubljanske struge, vendar se jim ni posrečilo, da bi našli truplo.

Naši kraji in ljudje

Smrt starega prijatelja kralja Petra

V Velikem Orašju, jugovzhodno od Beograda, je preminul te dni v visoki starosti eden najstarejših prijateljev blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja, Života Lukića, nazvan Markić. Lukić je bil spremljevalec tedanjega kneza Petra, ko je prišel skrivoma preko Donave v Srbijo. Policijske oblasti so takrat skrbno zasledovale vsak njegov korak in njegovo delo. Lukićovo življenje je bilo zelo burno in polno političnih avantur. Za časa Ivandanskega atentata leta 1899. na kralja Milana, ga je policija aretirala in izročila prekomu sodišču, ki ga je obsodilo na 5 let težke ječe. Skupno s Kostom Taušanovićem, Milenkem Vesnićem, Dobro Ružićem in Požarevcem. Ko je bil kralj Peter izvoljen za srbskega kralja, se je spomnil svojega starega spremljevalca Lukića in ga ponovno povabil k sebi, da se je razgovarjal z njim o burni preteklosti. Smrt kralja Petra je starega Lukića silno potrla. Prišel je takoj bolehal in neprestano naglašal, da tudi zanj po smrti velikega kralja življenje nima nobenega pomena. V nedeljo se je prehladil, v ponedeljek pa je zatisnil svoje oči.

Vasa Vidović umrl

V torko so položili k večnemu počitku Vaso Vidovića, bosanskega upornika, jugoslovenskega inspiratorja in aktivnega borca iz zgodovinskega leta 1875. Vidović je bil izrazita osebnost ne le med svojimi rojaki, ampak tudi med inozemci. Ko so grmele puške po Hercegovini in se je začelo gibanje v Bosanski Krajini, je šel in začel organizirati domače zaledje. Iskal je in navezal stike s tedanjim kneževsko vladno v Srbiji, skrbel je za orožje, municijo, denar. Pomagal je voditi buno z denarnimi in diplomatskimi sredstvi ter je izveščal borce o političnem efektu njihovega dela. Ko je bil upor udušen, je razpil na žerjavico drugje. Na berlinskem kongresu je zastopal Bosno in njene težnje ter se je čvrsto protivil aneksiji dežele po Avstrijcih. Zahteval je dvoje: da se Bosna priključi Srbiji ali pa da postane samostojna dežela. Njegov nar. žal, ni uspel. Avstrija je Vidovića dobro poznala in je gledala nanj s sovražnim očesom.

Za časa okupacije in aneksije Bosne se je posvetil Vidović prosvetnim ciljem bosanskega ljudstva, bil pa je tudi vedno pripravljen započeti z nasprotniki odprt boj z nabrušenim vezirjem. Za časa avtonomističnih bojev je stal zvezo na strani interesov Bosne in proti Avstriji. V svetovni vojni so ga odpeljali v internacijsko taborišče Arad. Prenašal je muke stično in mirno ter je dajal svetel zglede mlajši generaciji. Vidović je bil osebno skromen človek, pošten v svojem delu, goreč po svojem idealizmu. Iskal ni nikoli plačila za storjeno delo, ki je bilo na jesen njegovega življenja obilno poplačano z ustvarjivijo Jugoslavije.

Čast njegovemu spominu, ki bo di svetla luč tudi današnji generaciji!

Mednarodni kongres profesorjev v Beogradu

Včeraj je bil odprt v Beogradu prvi mednarodni kongres profesorjev. Delegati posameznih držav so prispevali večinoma že v torko zvečer v našo prestolico. Ena skupina, večinoma Čehi, Poljaki in Rumuni, se je pripeljala preko Subotice. Na kolodvoru so goste pričakovali beograjski profesorji, pozdravili pa jih je imenom Udruženja profesorjev

Jovan Dravić. Pri izhodu iz postaje je dobila vsaka dama velik šopek cvetja. Čehi in Rumuni so nastanjeni v hotelu Palace, Druga skupina se je pripeljala z zagrebškim brzovlakom. V njej so bili Francozi, Belgijci, Angleži, Švicarji in Amerikanci. Predsednik Udruženja jugoslovenskih profesorjev jim je šel do Indije nasproti, na beograjski postaji pa jih je pozdravil s sledečim kratkim, a zato tem priručnejšem nagovorom: »Prisepeli ste v Beograd. Pri nas ne boste našli mnogo spomenikov, zato pa iskrena srca. V Beogradu, na pragu vzhoda, na zadnji postaji zapada so neprestane srdite vojne uničile tudi poslednje sledove srednjeveške srbske kulture; ostala pa je srbska duša, ki je skrbno in z ljubeznijo čuvala toplo nado v bodočnost naroda. Čitali in slišali ste mnogo o nas. Sedaj imate priliko, da nas vidite, da nas opazujete v naši hiši!»

Za kongres vlada izredno zanimanje in je posebno udeležba s srbske strani zelo velika.

Prvi dan kongresa.

Prva seja kongresa je bila otvorena v proforski dvorani stare beograjske univerze. Po kratkem pozdravnem nagovoru dekana filozofske fakultete K. Petkovića je tajnik mednarodnega urada, prof. Beltete poročal o delu Saveza v letu 1924.-25., naglašujoč posebno veliki pomen kongresa anglosaških profesorjev v Edinburgu, ki se je vršil v prvi polovici meseca julija in na katerem je bilo v navzočnosti 1300 profesorjev sklenjeno, da se učvrstijo stiki z Mednarodno zvezo profesorjev, ki zboruje sedaj v Beogradu. Edinburška resolucija posebno naglašuje, da je naloga profesorjev, da izdelajo ideologijo miru in človečanske ljubavi. Prvič prisostvujejo letos kongresu Mednarodne zveze profesorjev tudi Angleži in Amerikanci in obenem tudi oficijelni zastopnik Zveze narodov. Na predlog prof. Beltete je bilo nato sklenjeno, da se bo vršil prihodnji kongres v Londonu. Popoldne so inozemski profesorji napravili izlete na Avalo, kjer so položili vence na grob Nezanamemu junaku, v Zemun, kjer so posetili Dom slepih, ter na stari in novi kraljevski dvor.

Včeraj dopoldne se je vršila prva plenarna seja kongresa, in sicer v beograjskem gledališču.

Po požaru v Tetovu

6 milijonov dinarjev škode.

Že v torkovi številki smo na kratko poročali, da je v mestu Tetovu v Južni Srbiji v noči od nedelje na ponedeljek izbruhnil katastrofalen požar, ki je v nekaj urah upeljal celo vrsto poslopij in trgovin. Požar se je posrečilo pozastiti šele v torko dopoldne, dim pa se je valil tudi še v torko ves dan iz razvalin. Šele sedaj je mogoče videti vso strahoto požara. Vročina je bila tako strašna, da so bila reševalna dela skoraj onemogočena. V mestu je vladala med požarom strašna panika in so oblasti le z največjo težavo vzdrževale red in preprečile še večjo katastrofo. Požar je nastal v južnem delu mesta v pekarni Mihajla Serafimovića, in sicer v prostoru, kjer se mesi kruh. V trenutku so plameni obšli celo poslopje, nahajajoče se sredi mesta. Redarji so s streljanjem iz pušk zbudili prebivalstvo in je opozorili na veliko nevarnost. Vse je hitelo na kraj nesreče, kjer so iskre zanetile ogenj med tem tudi že na sedmih poslopijih. Velikanski ognjeni zublji so švigali proti nebu in razsvetljevali temno noč. Zandarmerija in vojaštvo sta napravila na vseh nevarnih krajih kordon in požrtvovalno sodelovala pri reševalnih delih. V solnihi zmešnjavi se je še izkazalo, da so ga-

siške priprave povsem nezadostne. Zato so poklicali še pomoč iz Skoplja. Medtem so domačini s sekirami in krampi v rokah porušili vse, kar je moglo nuditi ognju uspešno hrano in na ta način vsaj za silo zajezili razširjenje požara. Ko je došla iz Skoplja vojaška lokalizacija, da je bil preprečen pogin cellega mesta. Zgorelo pa je skupno 36 trgovin z vsem blagom. Največjo škodo imajo manufakturni in trgovci s kolonijalnimi blagom. Le malo blaga se je posrečilo rešiti, vendar pa je še to v tako slabem stanju, da je neuporabno. Skupna škoda se ceni na 10 milijonov

Grozote orkana nad Bačko

Več človeških žrtev. — Porušene hiše in cerkve. — Subotički velesjem močno poškodovan. — Saharski dan in velika panika v Beogradu.

Kakor da je priroda letošnje poletje zdivjala. Nevihita za nevihto, povodenj za povodnjico, orkan za orkanom, požar za požarom. Skoro vsak dan prihajajo podobne vesti iz raznih krajev naše domovine, pa tudi iz drugih držav Evrope. Nedvomno že dolgo nobeno poletje ni bilo tako bogato na elementarnih katastrofah, kakor letošnje. V naši državi so se v zadnjem času vrstila neurja posebno po Sloveniji, Slavoniji in Srbiji, dočim je priroda Vojvodini dosežaj prizanesla. Tem hušnja katastrofa pa jo je zadela v torko popoldne. Orkan je napravil grozna opustošenja ravno po njenih najrodovitnejših delih.

Iz poročil, ki so došla radi uničenja telegrafskih in brzojavnih zvez šele tekom včerajšnjega dne, je razvidno, da je strahovita nevihta razsajala v torko po vsej jugovzhodni Franciji, Severni Italiji, po Slavoniji in Vojvodini. V naši ožji domovini so bili le kraji vetrovni sunki. Naravnost besnela pa je priroda nad Bačko.

V torko ob 4. popoldne se je med silnimi orkanom nad Subotico vtila divja ploha, pomešana z debelo točo. Ploha je bila tako močna, da ne pomnijo enake niti najstarejši ljudje. V nekaj trenutkih so bili prostori šele v soboto otvorenega subotičkega velesjema popolnoma pod vodo. Velik del paviljonov je uničen, material pa je odnesla voda. Spodnji deli mesta so bili istotako tekom pol ure podobni velikemu jezeru. Nevihita je bila tako strašna, da se je porušil stolp cerkve Sv. Roka. Mnogo hiš je poškodovanih, zrušila sta se tudi streha in strop cerkve Sv. Jurija. V glavni ulici kralja Aleksandra je orkan odtrgal velik del neke hiše in močno poškodoval tudi vsa sosedna poslopja. Več ali manj pa so poškodovane skoro vse hiše. Okna so razbita, strehe zelo pokvarjene, vse, kar pa je bilo na hišah slabejšega, je orkan polomil in uničil.

V starem Šivcu se je porušil stolp reformistične cerkve in pri padcu ubil eno osebo. Sina nevihta je v bližini se nahajajoče ogromno drevo izruvala s koreninami. Tudi pri tej priliki je bilo uničeno eno človeško življenje. Neka hiša se je med strašnim ropotom podrla. K sreči so stanovalci še pravčasno zbežali in so kasneje potegnili izpod razvalin samo neko žensko. Razen teh treh smrtnih slučajev pa je večje število ranjenih.

V Srpsem Milčeviću se je prevrnil čoln s tremi osebami, ki so utonile. Naravnost katastrofalna opustošenja pa je napravil orkan v kopališču Palić pri Subotici. Od 600 kabin jih je popolnoma uničil 550. Vse je voda odnesla s seboj in ni o njih ne duha ne sluha. Ker se je ravno za časa nevihte nahajalo v kopališču zelo mnogo ljudi, je nastala seveda nepopisna panika. Posebno ženske in otroci so zagnali divji krik in vik. Oblike, ki so se nahajale v uničenih kabinah, so izginile. Vse je raznesel vihar, ali pa jih je odnesla voda s seboj. Kopališki gosti so se morali v kopalnih oblekah vrniti v Subotico. Na jezeru samem sta izginila dva čolna, v katerih je bilo šest oseb. Ni izključeno, da sta se čolna med nevihto prevrnila in potegnili s seboj v valove vse potnike in veslače. Sadovnjaki, vinogradi in livade, na katerih se je nahajal hmelj, so

Velika francoska učinkovitost „Šarmančni princ“

? ? ?

dinarjev, od katerih je pet pokritih z zavarovalnico.

Da ni mesto Tetovo popolnoma zgorelo, se je zahvaliti v prvi vrsti požrtvovalnosti meščanov in oblasti, ki so z uprav junaško požrtvovalnostjo opravljali reševalna dela. Dogajali so se naravnost dramatični prizori. V najtraagičnejših trenutkih, ko se je zdelo, da za mesto sploh ni rešitve, so se domačini izpostavljali smrtnim nevarnostim. Oblasti so odredile strogo preiskavo, čeprav se splošno domneva, da je nastal požar čisto slučajno radi ne previdnosti peka Serafimovića.

decela uničeni. Vsa Vojvodina, posebno severni kraji, so odrezani od ostalega sveta.

Brzovlak, Budimpešta-Beograd se je moral nedaleč od Subotice, pri postaji Somsic ustaviti in se vrniti v Subotico. Hudourniki so namreč raztrgali tračnice in prevrnili celo vrsto potniških in tovornih vozov raznih vlakov, ki so promet popolnoma zaprli. Vse telefonske in brzojavne proge so bile v torko in tudi še včeraj dopoldne pokvarjene in počival je tudi promet.

Beograd je imel skoro v istem času, ko je divjal v Bački veliki orkan, prvi saharški dan. Točno ob 4. popoldne je začel vroči samum in dvignil ves beograjski prah v zrak. Ogromni oblaki prahu so se dvigali nad mestom. Prebivalstvo se spočetka za nenavadni dogodek ni niti zmenilo in je mirno opazovalo na ulicah vrtince prahu. Toda kmalu je postala stvar resnejša. Strašna burja je zaživela in pričela odnašati s seboj tudi še kaj drugega, ne samo prah. Raz strehe je pričela padati opeka, pokali so žlebi, zvenketale so šipe, dežniki so se preobračali. Kmalu so bile ulice prazne; ljudje so prestrašeni iskali zavetja v hišah. Najstrašnejše je bilo na Terazijah, posebno na prostoru med »Moskovo« in »Balkanom«, kjer je napravil vihar velika opustošenja, največje vznemirjenje pa je napravila burja na savski obali. Tamkaj se je kopalo na stotine in stotine ljudi, mnogi so bili s čolni na kalni Savi. Burja je v nekaj sekundah odnesla vso mivko, ki so jo pripravili lastniki kopališč, na vodi pa so pljuskali ogromni valovi. Kdor je bil blizu brega, je takoj stekel iz vode, čolni pa se nikakor niso mogli približati obali. Z vseh strani so se čuli obupni klici na pomoč. Vihar je porušil skoro vse kabine kopališča Brodarskega sindikata. Ko je neurje, ki k sreči ni zahtevala nobenih človeških žrtev, pončalo, so lastniki kopališča žalostno gledali na opustošeno zemljišče, ki je bilo komaj ur poprej posuto z debelo plastjo mivke.

25 do 30 milijonov škode.

Subotica, 26. avgusta, n. Vojvodina je radi zadnje nevihte oškodovana za 25 do 30 milijonov dinarjev. Vlaki iz Novega Sada v Subotico so imeli zamude 4 do 5 ur, ker je bila proga pokvarjena.

Toča v Dalmaciji.

Split, 26. avgusta, n. Včeraj je toča v Splitu napravila veliko škodo. Mestna občina se je brzojavno obrnila na ministrstvo za poljedelstvo in vode za hitro pomoč poškodovancem.

Subotica, 26. avgusta, Na tukajšnjem velesjem škoda ni tako velika, kakor se je prvotno domnevalo, naravnost strašna pa so opustošenja po mestu in okolici. V Velikem Bečkereku je nastal med nevihto v nekem tamkajšnjem mlino požar, ki je mlino popolnoma upeljal in napravil več milijonov dinarjev škode.

Proti odebelosti

deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfan čaj«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Heca 2-1.

Danes zadnjikrat!
„Velikomestni kavalirji“
 Drama iz velikomestnega življenja v 6 velikih dejanjih v glavnih vlogah ljubljenci Evi Eva, Reinhold Schünzel, Hans Junkermann, Margareta Kupfer.
 Najmoderneje toaletne! Razkošne atrakcije v barh in kabarejih. Zelo poučljivo za devojke!
LJUBLJANSKI DVOR
Kino Telefon 730.
 Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8., 9. — Ob nedeljah ob 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Neobičajna nesreča na dolenski progi

Inž. Čehak podlegel poškodbam.

Potniki dolenskega vlaka št. 1011, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.20, so bili včeraj 26. t. m. svedoci neobičajno resne železniške nesreče. Iz Ljubljane je namreč za vlakom krenila avto - drezina, v kateri sta se razven službojočega šoferja vozila še šef gradbene sekcije dolenske proge gosp. inž. Turba in pa gosp. inž. Čehak iste sekcije. Avtodrezina je menda vozila nekoliko prebizo vlaka, ali se mu je med vožnjo približala, keč vozi nagelje. Vlak je pasiral znani precej dolgi tunel med Skofljico in postajo Šmarje - Sap, takoj nato pa je svojo brzino znižal na približno 10 km, ker je zapazil, da stoji semafor na »stoji« (V Šmarju se ta vlak in vlak iz Karlovca št. 1012 križata.) Ta trenutek, ko je vlak 1011 že bil kakšnih 50 m iz tunela, je iz njega in izpod gostega jrgavega dima pridirjala avtodrezina. Luči za vlakom ni bilo, ga drezina tudi ne, najbrže bi se v dimu tudi ne videle, ustaviti se drezina na hip menda ni več dala. — izkratka, zavozila je v zadnji vagon s precejšajo naglico, da se je čutil lah senek v zadnjih vagonih, zaslišal se je zvenket šip in vzkliki, k temu je vlak že preje požvižgaval drezini znamenja, ki se pa najbrže niso do tunela slišala. Izkratka, dogodek je vzbudil med potniki precejšnjo senzacijo, zlasti ker se je videlo, da sta dve v drezini sedeči osebi poonesrečili, vozilo samo pa da je zelo poškodovano. Gosp. inž. Turba je dobil menda le nekaj prask in preстал nekaj strahu, gosp. inž. Čehak pa ima desno nogo v stegnu zlomljeno, več urezin od steklenih drobec, in tudi notranje poškodbe, šofer pa ravno tako znatne notranje poškodbe in urezine. Oba poškodovanca sta bila prepeljana v ljubljansko bolnico. Vlak 1012 je radi te nesreče imel precejšnjo zamudo. Materijalna škoda tudi ni neznatna.

O tragični nesreči inž. Čehaka smo dobili pozno zvečer še sledeče poročilo: Komisija direkcije drž. železnic v Ljubljani se je vozila na motorni drezini proti Grosupljem za osebnim vlakom št. 1011. Ko je osebni vlak vozil iz zadnjega železniškega predora proti postaji Šmarje - Sap, je drezina, ki je vozila tik za vlakom, preletela z veliko močjo v zadnji voz osebnega vlaka in si je pri udaru inž. Čehak zlomil desno nogo, višji inšpektor Šulgaž in revident Luščičtzyj pa sta dobila praske na roki in nogi. Inž. Čehak je bil prepeljan z dolenskim vlakom v ljubljansko bolnico, kjer je vsled izkrvavitve ob 8. zvečer umrl.

Tako lovi muhe

AEROXON
 z zaponcem
Polovi vse muhe.

ELITNI KINO Matica
 Telefon 124.
 Vsed velike dolžine filma se vrše predstave točno ob: 7/55, 7, 10/10.
 Prvovrstni umetniški orkester svira pri vsah predstavah.
 Cene nezvišane.

Samo še danes!
 I. del velczanimivega, ljubeznal in pustlovičin polnega filma
TIH MINH Nova izdaja
 Ljubljence cele Ljubljane, neprekosljivi francoski komik
BISCOT! BISCOT!
 pridno skrbi za dobro zabavo. Izvrstna režija — fina igra — napeta vsebina — V pripravi so nadaljni 3 veliki BISCOT FILMI sezije 1925 26.

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Repertoar opere in drame od 29. VIII. do 8. IX. 1925.
 Sobota, 29.: Opera: Mascagni: Cavalleria rusticana, Leoncavallo: Glumači, Slavnost na predstava.
 Nedelja, 30.: Drama: Golar: Vdova Rošinka, Opera: Offenbach: Hoffmannove pripovedke.
 Ponedeljek, 31.: Drama: Petrović: Vozel (Cvor), Premijera.
 Torek, 1.: Opera: Verdi: Aida.
 Sreda, 2.: Drama: Manners: Pegica mojega srca, Premijera.
 Četrtek, 3.: Opera: Cornelius: Bagdaski brivci.
 Petek, 4.: Drama: Petrović: Vozel.
 Sobota, 5.: Offenbach: Hoffmannove pripovedke.
 Nedelja, 6.: Drama: Manners: Pegica mojega srca, Opera: Verdi: Aida.
 Ponedeljek, 7.: Opera: Strauss: Netopir.
 Torek, 8.: Opera: Mascagni: Cavalleria rusticana, Leoncavallo: Glumači.
 Začetek opernih predstav vedno ob pol 8. zvečer, začetek dramskih predstav ob 8. zvečer.

Predprodaja vstopnic od petka dalje pri dnevnih blagajni v operi od 10. do pol 1. ure in od 3. do 5. ure popoldne.

Umetnost na Jadranski razstavi v Splitu

Kot smo že ponovno poročali, ima Jadranska razstava v Splitu tudi umetniški oddelek, v katerem so razstavili dalmatinski slikarji in kiparji. Najvernejši med temi umetniki je ostal domači zemlji Emanuel Vidović, kateremu se je posrečilo ustvariti lasten slog. Vidovićeve slike se odlikujejo po dobrem studiju in solidni izvršbi. Težak problem daljave in prostora in splošne perspektive obvlada dovršeno. Njegove slike so mračne, sive, meglene, otočne in melanholične ter pravilno tolmajočo dušo dalmatinskega rojaka. Na Jadranski razstavi gre prvenstvo njegovih slik »Marjan«. Od modernih je zastopan v prvi vrsti Vinko Foretić iz Komije. On je pejsažist morda in je naslikal podobo »Žrtve morja«. V nji je skušal upodobiti silo elementov s simboli. Foretić se nahaja na pragu svoje zrelostne dobe; nastopna leta bodo pri njem odločilna

ko morajo pokazati prehod v mojstrstvo. Marin Tartaglia je razstavil več slik, ki predstavljajo Marjan; Tartaglia pronica v duh slikarstva z metafizičnim pripomočki in dela nekako v načinu Van Gogha, Marinovski, ki je razstavil niz portretov, očitne nemške zlasti Stuchove vplive, Jerolim Miše je pokazal dela ilustrativnega značaja, Ignat Job iz Dubrovnika je razstavil zelo uspešno sliko »Sunje, Marko Murat pa več stvarí, ki spominjajo po svojem značaju na starejše romantične mojstre. Pri njem so posebno očitni naporji borbe za obvladanje forme. Joso Kljaković je razstavil »Drvarje« in »Zidarje«, Kljaković je najboljši kot afreskist, Jure Plaučić je razstavil litografije bosanske, a na otoku Braču rojeni slikar Karlo Mijić pa se je v Splitu prvič predstavil javnosti, Razstavili so še slikarji: Tolić, Ivan Mirković, Marko Rašica, St. Baković Virgil Meneghelli-Dinčić, pokojni Radovan Tommaso ter Katica Gattin, Dujšin in Zee Borrelli-Alacevich. Andjeo Uvođić in Antje Katunarić sta razstavila grafična dela. Kipar Meštrović se ni udeležil razstave z nobenim novim delom; razstavljene so zategadelj tri njegove starejše stvari, Kristova glava, Portret ge. K. v marmorju in Račičevo poprsje v bronu. Toma Rosandić je zastopan na razstavi s sedmimi deli, katerim se pozna vpliv Meštrovića ter im-

pressionizma. Rosandić je posebno mojster v tehniku. Juraj Škarpa je razstavil en marmor in en relief v bronu, Frano Cota je pokazal v svojih delih dekorativen značaj. K. Štambur, Mirković, Dujmović in Krinić so razstavili manjše stvari. Slednji se odlikuje po svojem zamusu in poletu. Isto trdi kritika še o Franu Meneghellu in Marinu Studinu. Meneghella zajema snov za svoja dela iz modernega velenesta; Studin lepo napreduje, kar pričajo njegova najnovejša dela. Tako je Split na Jadranski razstavi pokazal, kaj premore Dalmacija v sodobni upodabljaški umetnosti.

Spremembe v mariborskem gledališču. Poleg že zadnjič objavljenih zapuste mariborsko gledališče gospa Gabrijelčič, gosp. Kokot, g. Petkova, gdč. Kovačičeva. Slednji dve bo publika težko pogrešala, ker ni primerneга nadomestila.

Priprave za portretno razstavo, ki jo otvori Narodna galerija v soboto, dne 29. t. m. v Jakopičevem paviljonu, se nadaljujejo s pospešeno naglico. V Narodnem domu, kjer si je galerija uredila skladišče za razstavo, je zbranih več sto portretov iz javnih in zasebnih zbirk, iz župnišč, samostanov in gradov, iz vseh delov jugoslovenske Slovenije in iz zasedenega ozemlja. Portrete, kar jih je poškodovanih, strokovnjaško

restavrirajo slikarji Jakopič, Jebačin in Strnen, medtem se izdeluje katalog razstave, a dovažajo se tudi vedno nove umetnine. Razstava bo nudila celoten pregled portretne umetnosti od 16. stoletja do današnje dne in bo brez dvoma znamenit dogodek v umetnostnem in zgodovinskem oziru.

Univ. prof. Popović v Rimu. Rektor beograjske univerze prof. Pavle Popović je odpotoval pred kratkim v Rim, da v tamošnjih arhivih prouči gradivo, ki se nahaja na Petra Petrovića Njegoša, pesnika »Gorskega venca«, najboljšega filozofske pesnikve srbohrvatske literature.

Pianist Ličar odide v Beograd, Slovenški rojak pianist g. Ciril Ličar, doslej profesor klavirja na zagrebškem konservatoriju je premeščen na glasbeni zavod v Beograd in zapusti Zagreb v najkrajšem času.

Iz bukareškega gledališkega življenja. Narodno gledališče v Bukarešti otvori novo gledališko sezono dne 29. avgusta. — Gledališče »Regina Maria« je sprejelo v svoj letošnji repertoar troje ruskih komadov Striček Vanja, Črešnjev vrt (A. P. Čehov) in Amfisa (L. Andrejev). — Opera uprizori kot prvo premiero Musorskega delo »Boris Godunov«, drama pa študira Shawovo lego »Cezar in Kleopatra«.

Domače vesti

Konfiscirana Eva...

Iz letovišča — ker je delikatna stvar, bodimo diskretni in recimo: nekega — nam pišejo tole idlično zgodbo: K nam je to dni zašla Eva. Par dni je šetala in sanjarija s temno bubl-glavico pod kostanj in postalo ji je dolgčas. Ko pa je videla, kako se vse kratkocasi s fotografiranjem, in sicer vsak v svojem najljubšem kostumu, je šla tudi Eva in poklicala mladega fotografa. Krenila sta torej tudi onadva v romantično zeleno prirodo, poiskala lepo ozadje in dečko je fotografiral Evo — seve v Evinem kostumu — kako bi Evo drugače! Toda naši ljudje še Hiacinte niso razumevali, kako bi Evo! Pa so šušljali, širili in prenašali tako dolgo in glasno, da je prišla Evin fotografija do ušes našega letovišnega vodje, ki je strog in resen mož, ki sliši in vidi v letovišču vse, tudi to, kar ni po naši volji, da bi slišal kot n. pr. to-le o Evi. In tako hoče naš vodja samo moderne kostume v letovišču, ne pa že več tisoč let preživeli Evinih. Poklical je policijo in Eva je bila vzeta iz raja. Fotografije smo pa le videli. Tudi po Mariboru že krožijo te podobice. Policija je konfiscirala dva lepa posnetka iz narave in enega iz ateleja.

M. A. C.

*** Poziv čitateljem.** V nedeljo bomo povodom otvoritve ljubljanskega velesejma in povodom petletnice izhajanja «Jutra» izdali obširno številko, v kateri bodo oglaševala vse naše večje gospodarske tvrdke. Ob tej priliki prosimo naše čitatelje, naj nas tudi oni s svoje strani podprejo s tem, da krijejo svoje potrebščine v prvi vrsti pri trvdkah, ki inserirajo v «Jutru».

*** Novi kovanci denar v Ljubljani.** Ljubljanska podružnica Narodne banke je že prešla za Ljubljano določeni vagon kovanege drobiža po 2 dinarja. Novi drobiž pride v promet, čim izda finančni minister tozadevno odredbo. Prispeli denar se razdeli: finančnim upravam, davčnim uradom in bankam.

*** Volitve za delavske zbornice.** Centralno tajništvo delavskih zbornic v Beogradu je ministrstvu za socialno politiko predložilo spomenico, v kateri zahteva, naj ministrstvo ukrene potrebno, da se čimprej izvrše volitve za vse obstajne delavske zbornice. Zbornice so doslej funkcionirale s člani, imenovanimi od ministrstva za socialno politiko na predlog delavskih organizacij.

*** Himen.** V Ljubljani se je poročil prošli teden ravnatelj meščanske šole v Vojniku g. Mehtor Rismal z gospc Savico Mokrovič, učiteljico na tamkajšnji osnovni šoli. Bilo srečno.

*** Smrtna kosa.** V Laškem je umrl v mladniški dobi 20 let g. Joško Resnik. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

*** 25 letnica matere.** Vse abiturijente ljubljanske gimnazije VIII. a in VIII. b ter abiturijente reake iz leta 1900, ki stanujejo v Ljubljani ali njeni bližnji okolici, dovoljuje si vabiti na ponedeljek dne 31. avgusta ob 10. uri v stekleni salon restavracije glavnega kolodvora v Ljubljani, da se domenično o praznovanju naše 25 letnice matere. Ker bi bilo radi polovične vožnje ob priliki velesejma mnogoterim najlažje, da se sestanka sigurno udeležijo vsi tovaršaji, ki stanujejo v Ljubljani. — Okr. glavar Kloščič.

*** Konferenca naših primorskih mest.** Po inicijativi župana Kučiča na Sušaku se v kratkem sestane konferenca zastopnikov naših primorskih mest. Na konferenci se bo razpravljalo v prvi vrsti o zvezi primorskih mest v svrhu varstva gospodarskih in kulturnih ciljev.

*** Vozne cene na železniških postajah.** Vsem železniškim postajam se je naročilo, da morajo biti pri osebnih blagajnah izobesene cene voznih kart in cene za priljago, da si potniki lahko pripravijo potrebni drobiž. Istotako mora vsak voditelj garderobe izobesiti napis, s katerim se obvestijo obveščja, da je za shranjevanje ročne priljage treba plačati za dan in komad po 1 Din.

*** Imenovanja pri finančni kontroli.** Pri finančni kontroli v Sloveniji so imenovani: za podinspektorje komisarji Ivan Čretnik, Andrej Veble, Martin Potočnik, Fran Burger, Dušan Vladičič, Anton Muc, Matija Rihčar, Josip Volavšek, Josip Lužar in Josip Erjavec; za komisarje finančne kontrole pa so imenovani pregledniki Anton Puc, Ivan Florjančič, Ivan Setelj, Karel Kos, Fran Kukar, Ivan Papež, Fran Dobaja, Jakob Kaiser, Josip Krhin, Franc Cotman, Fran Rehberger, Ivan Torkar, Fran Gabrščič, Alojzij Črepinko in Ivan Blizjak.

*** S pošte.** Za pripravnico 3. skupine kat. zvančnikov I. stopnje je postavljena Angela Dougan pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani. Premeščeni so: L. Rihar iz Ljubljane I. na pošto Ljubljana II., Ant. Sitar iz Ljubljane v Maribor, Josip Savelli iz Celja v Zalec, Minka Porenta iz Ljubljane v St. Jernej, Antonija Koželj iz Ljubljane v Moravce, Ana Pezdirc iz Cernomlja v Vinico, Zora Jerše iz Ljubljane I. v Ljubljano IV., Ljudmila Tomazin iz Ljubljane I. na Ljubljano IV., Mara Podgornik iz Maribora v Pram, Mara Kasjak od Sv. Lovrenca pri Mariboru v Krško vas, Frida Huttman iz Krške vasi v Ljubljano, Josipina Košček iz Straže v Vinico, Avgustin Juh iz Most pri Ljubljani v Ljubljano, Franja Škerovnik iz Ljubljane v Krmelj, Erna Korenini iz Ljubljane v Ribnica na Pohorju, Ana Dolinšek iz Ljutomerja v Loko pri Zidanem mostu, Milena Mursa iz Loke pri Zidanem mostu v Ljutomer, Marija Novinc iz Sv. Pavla pri Preboldu v Šmarje pri Jelšah, Gizela Gomilar iz Murske Sobote v Dobrovnik, Marija Zor iz Stične v St. Vid pri Stični, Marija Porenta iz St. Jerneja v Kostanjevo, Emilija Kettner iz Ljubljane k Sv. Ju-

Amundsen-ov polet na Severni tečaj!

Arko je poskrbel, da dobi zoološki vrt svojo atrakcijo. Dal je namreč zoološkemu vrtu na razpolago 32.000 Din, da si nabavi par mladih leopardov, ki so bili upravi ponudni za nakup.

*** Maturanti iz leta 1915, državno realko v Ljubljani** se tem potom obveščajo, da se vrši sestanke dne 5. septembra ob 15. v kavarni »Zvezda« v svrhu proslave desetletnice. Komur dopušta možnost naj se udeležijo.

*** V boju zoper grižo in druge nalezljive bolezni** je edino uspešno desinfekcijsko sredstvo »SANITOL«. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Prolizava ga Chemotechna, Ljubljana. Mestni trg 10. 1560

*** Srečo v zakonu** ustvarja samo skrbnost in varčnost gospodinj! Te vrline ima pa samo ona gospodinja, ki uporablja izključno samo milo »GAZELA«.

*** Kdor mnogo prinese,** prinese vsakemu nekaj, je star pregovor. Tako je tudi s »Pekletami«. Izdelki so tako mnogovrstni, da si lahko vsak izbere po svojem okusu. Ogled si razstavite na velesejmu paviljon »G«.

*** Velecijeno dame!** Ali že poznate »SANOFORM«?

*** Stencil,** najboljšo sredstvo proti steniciam. Glavna zaloga drogerija Anton Kanc, sinova, Ljubljana, Židovska ulica 1.

*** Kočevski Dijaški dom,** Ker smo vsled prezidave poslopja pridobili toliko prostora, da lahko sprejememo še 10 dijakov, naj se ev. reflektantje takoj javijo pri društvenem odboru za sprejem.

*** Srečke drž. razredne loterije 10 kolo za III. razred** se dobe dne 1. septembra v menialnici Reicher & Turk.

*** Najnovejši seznam lastnikov čerkovnih računov** otvorjenih pri poštni hranilnici v Beogradu in njenih podružnicah v Ljubljani Zagrebu in Sarajevu. Izšel je zelo dobro urejen »Imenik (seznam) lastnikov čerkovnih računov« najnovejše izdaje, ki se lahko dobi po minimalni ceni Din 15, pri poštni hranilnici v Beogradu in pri njenih podružnicah.

*** Meteorološka postaja na Kravcu** (1692 m) je najznamenitejša vremensko opazovališče ljubljanske oblasti. Padavine se prav znatno razlikujejo od onih v ravnini, ki jih izkazuje meteorološka postaja v Cerkljah. Po vseh dosedanjih izkušnjah in splošnih znakih napovedujeta obe opazovališči, da bo 6. septembra prav lepo vreme po vsem območju planinskega »Doma«, ki se otvori ob 11. uri na Jezercu pod vrhom Kravca, nikakršne odgovornosti pa ne prevzame za ostale pogorske pokrajine, na katere vpliva značno valovanje med Storžičem in Grintavcem. I. L.

*** Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne.** Na razna vprašanja sporočamo, da vozi v nedeljo, 30. t. m. do Otoč in Ljubljane posebni vlak ob 7.50 zjutraj tako, da bo imel zvezo z vsemi vlaki tudi z vlakom z Dolenskega. Izkaznice za polovično vožnjo bodo dobili udeleženci na Brezjah. Na kolodvorih v Ljubljani bodo v soboto pop. in v nedeljo zjutraj pri vseh vlakih reditelji, ki bodo imeli trobojne znake. Pri njih bodo dobili udeleženci lahko vsa pojasnila, na nje naj se obračajo za svet in vsak naj se strogo drž njih odredb ter navodil. Predvete se vrši ob vsakem vremenu. Na veselo svidenje na Brezjah.

*** Prošnja, Kdor ve,** kje se nahaja kočijaž Franc Bukovinski, naj sporoči to proti povračilu stroškov na naslov: Ivana Bukovinski, Mojstrana, Gorenjsko.

*** Permanentne legitimacije ljubljanskega velesejma** veljajo letos izjemoma tudi za brezplačni vstop na vinski prostor po 6. uri zvečer, na kar zlasti opozarjamo naše občinstvo, da se pri nakupu raje odločijo za legitimacije kot za navadno vstopnico za enkratni obisk.

*** Slovenija v nemškem tisku,** Kakor smo zvedeli, izide na dan otvoritve ljubljanskega velesejma številka zagrebškega neodvisnega gospodarskega dnevnika »Der Morgen«, ki bo povsem posvečena kulturnim, gospodarskim in socialnim problemom Slovenije.

*** Strojne tovarne in jivarne d. d. v Ljubljani,** zvonarna, Karlovska cesta št. 1. razstavi na letošnjem ljubljanskem velesejmu od 29. avgusta do 8. septembra 5 zvonov iz najfinejšega bronu za Komendo pri Kamniku in sicer B od 2692 kg, D od 1296.5 kg F od 720 kg G od 551.5 kg, in B od 335 kg. Na sejmišču je vsak dan prisoten zastopnik zvonarne, ki daje vsa pojasnila. 1690

*** Sprejem v geometrska oddelka srednjih tehničnih šol v Beogradu in Sarajevu.** Rok za sprejem v geometrska oddelka tehničnih šol v Beogradu in v Sarajevu poteka s 15. septembrom in ne s 15. oktobrom kakor je bilo to pomotoma objavljeno. Za študentje irekventantom geodetskega oddelka teh. fakultete v Ljubljani pa je vgalati prošnje do 15. oktobra. Pogoji za vpis v navedena oddelka kakor tudi za dosego drž. študentije bodo razglašeni v prihodnji številki »Uradnega lista« ljubljanske in mariborske oblasti.

*** Opozorilo razstavljalcem ljubljanskega velesejma.** Ravnateljstvo velesejma naproša vse razstavljalce, da bodo z opremo do deljenih koj in razvrstivijo razstavnega blaga vsekaror že v petek, dne 28. t. m. popolnoma gotovi. Je to v interesu razstavljalcev samih, kakor tudi sejmске uprave

da se v soboto dopoldne prilikom otvoritve reprezentira odličnim gostom letošnji velesejem kompletno dovršen.

*** Njegoševa grobnica na Lovčenu.** Kapela na Lovčenu, v kateri bodo počivali zemeljski ostanki velikega pesnika vladike Petra Petroviča Njegoša, je dovršena in 21. septembra se bodo počeli pokojnege vladike ob navzočnosti kralja in vladar na svečan način s Cetinja prenesti na Lovčen. Kapela je zgrajena v slogu starih srbskih samostanov. Visoka je sedem metrov. Nad vhodom nosi napis, ki pravi, da je dal zgraditi kapelo kralj Aleksander v počaščenje svojega velikega prednika, Sarkofag je iz marmorja ter nosi napis: »Petar Petrovič-Njegoš 1830—1851«.

*** Trebušni legar v Novem Sadu.** Po poročilih iz Novega Sada se je pojavil tamkaj trebušni legar. Obbolelo je doslej osem oseb. Zdravstvena oblast je potrebno ukrepanja, da se bolezen ne razširi.

*** Velika tatvina v Novem Sadu.** Uprava finančne direkcije v Novem Sadu je prijavi la policiji, da je iz tresora direkcije na študenca izginilo 29.000 dinarjev. Ključavnica tresorja je bila poškodovana in so bili vsled tatvine osumljeni tisti, katerih dolžnost je bila, da pazijo na tresor. V teku preiskave je bil aretiran Stjepan Lukič, sluga direkcije, v čegar stanovanju so našli več tisoč dinarjev, o katerih ne more podati pojasnila. Policija domneva, da Lukič ni sam izvršil tatvine.

*** Samomor pomočnika zagrebškega poštnega ravnatelja.** V stanovanju poštnega nadupravitelja na Sušaku, g. Lunačka, se je odtrgal te dni senzacionalen dogodek. K Lunačku je prišel iz Zagreba pomočnik direktorja pošte in brzojava Gjuro Filković ter ga prosil, da bi se smel pri njem nekoliko odpohiti. Nadupravitelj mu je odkazal posebno sobo. Ko pa naslednje jutro gost ni prišel iz sobe, ki je bila od znotraj zaklenjena, je nadupravitelj poslal po ključevničarja Filkovića so našli v sobi nezavestnega. Uradni zdravnik mu je nudil prvo pomoč. Z brzovalkom so ga peljali v Zagreb vendar je mož na potu blizu Ogulina umrl. Po zdravniški izjavi se je Filković, ki je bil baje živčno bolan zastrupil z lizolom.

*** Ubezel tihotavec.** Zagrebške carinske oblasti so prišle pred nekaj dnevi nevarnega tihotapca Henrika Gabra z Dumaja, ga zaprle in obsojile radi tihotapstva na 800 tisoč dinarjev globo. Gabra pa se je posrešilo iz zapore pobegeti in uiti čez mejo, ne da bi plačal predpisano globo.

*** Načleno.** V Lukovici se je našlo sedem različnih ključev. Kdor jih je zgrabil, jih dobi na tamkajšnji orožniški postaji.

Največji film iz visokih planin sezije 1925/26.

„Planina usode“
V glavni vlogi Hannes Schneider, prvak olimpijskih iger l. 1924 in Louis Trenker najboljši tirolski turist pride v

Kino «Dvor»

Iz Ljubljane

u— Vesel pojav. Na večeršnjem sestanku Zadruga trgovcev s kurivom je načelnik izrazil pripravljenost zadruga, da zniža cene kurivu še pod ceno trvdk, ki dobavljajo kurivo državnim nameščencem. To bo gotovo vsakdo z veseljem pozdravil in je le želeli da bi ta plemeniti sklep posnemali tudi drugi.

u— Številno razstavljalcev na letošnjem velesejmu. V ljubljanski velesejem bo nudil sila pestro sliko. Iz Slovenije razstavi 442 trvdk, iz Hrvaške 54, iz Srbije 14, iz Avstrije 21, Češkoslovaške 37, Francije 6, Italije 23, Nemčije 30, Rusije 1, Švice 5, Amerike 13. Anglije 7, skupaj torej 653 trvdk, od teh 143 iz inozemstva.

u— Lastniki privatnih paviljonov na sejmišču opozarja sejmске uprave, da morajo biti paviljoni do dne 27. avgusta renovirani, kakor zahtevajo tozadevna določila. V nasprotnem slučaju bo sejmška uprava primorana, da pusti urediti privatne paviljone na stroške lastnikov. Inženjer sejmškega urada je strankam z nasveti vedno na razpolago.

u— Hodnik na Erjavčevi cesti pred vilo št. 26 je potreben nujnega popravila. Ploščo so se namreč že popolnoma poselele in nastajajo posebno v deževju velikanske mlake. Splah bi bilo treba tamkaj hodnik do železniške proge vsaj nasuti, ako se že ne napravi nov, ker štrle iz njega cele skale in opeke.

u— Pevski zbor Narodne čitalnice v Sp. Siskli ima v petek zvečer, dne 28. avgusta ob 8. uri pevsko valjo. Pridite vsi. — Pevski odbor.

u— Prostovoljno gasilno društvo v Sp. Siskli priredi na komarjevo nedeljo, dne 30. avgusta vrtno veselico v gostilni gospe Antonije Keršič. Ker se je komar tekem leta dobro izredil, bo nudil dobro pečenko in izborna kapljico. 1712

u— Vaskovrstne eksoične rastline in ribice za akvarije se dobe po primerno nizki ceni pri kolodvoru A Zach, Schmölzergasse št. 1, Graz. 1715

u— Gospodična Rezika Planhuta je otvorila novo posredovalnico za služkinje. Opozarjamo cenj. čitatelje na današnji mali oglas. 1714

u— Oddaja bufeta. Za sezono 1925.—26. oddaja uprava Narodnega gledališča v Ljubljani v opernem gledališču bufet. Pismene prijave sprejema uprava do sobote 29. avgusta. Pojasnila daje uprava od 8. do 10. ure dopoldne v drami. 1714

u— Trafikantje in trafikantje! Občni zbor Strokovne zveze tobacnih trafikantov za Slovenijo se vrši dne 29. avgusta ob pol devetih zvečer v gostilni pri Mraku na Rimski cesti. Točnost je dolžnost!

S. K. Ilirija, lahkoletska sekcija. Pozivljamo vse atlete, da se udeležijo danes popoldan sigurno treninga, ki se vrši pod vodstvom trenerja Hokeja. — Načelnik.

u— Policijske prijave. Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučajji: 1 tatvina, 1 goljufija, 1 pretep, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopok prikrivanja najdenine, 2 prestopka žaljenja straže, 1 pre-

stopok nadlegovanja pasantov, 2 prestopka kaljenja nočnega miru in 8 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 4 in sicer: 1 radi pijanosti, 1 radi izvrševanja tajne prostitucije in 2 radi kaljenja nočnega miru.

u— Tatvine v Ljubljani. Trgovcu M. Hriburniku v Tavčarjevi ulici je bilo te dni ukradenih iz trgovine šest kosov črnega klota v vrednosti 14.000 Din. Zvantičnica deželnega sodišča Jelka Skubic je položila v torek zvečer v delikatni trgovini na Kongresnem trgu za trenutek svojo črno usnjato torbico na mizo in stopila v bližnjo slaščičarno. To priliko pa je uporabil nepoznan dolgozrstež in torbico z vsebino 200 Din, legitimacijo in raznimi toaletnimi potrebščinami odnesel.

Po nekem naključju smo izvedeli, da gradi tovarna čokolade „M rim“, n velesejmu mlin na veter v naravni veličnosti. Videti ga bo v obratu.

Iz Maribora

a— Zeparji na Glavnem trgu. Čeprav se skoraj dnevno pojavljajo slučajji, da so služkinje na trgu ukradene vsega denarja, vendar ne znajo boljše spraviti donarja, ko kupujejo živila v gneči po trgu. Včeraj sta bili zopet ukradeni dve kuharici. Izginili sta jima listnici z vsem novcem vred.

a— Prodajalci časopisov na Grajskem trgu je bila ukradena denarnica z dokumenti in denarjem. Revna prodajalka prosi, naj se ji vrne vsaj dovoljenje za prodajanje ča sopisov, ki je bilo v denarnici.

a— Bogat berač. Predvčerajšnjim je aretirala policija berača Tomo Tomazič, od doma Hrvata. Pri njem so našli 924 Din gotovine. V zaporu pa so še naknadno iztaknili neke na levi nogi sprlečevalo ubožnosti na desni nogi pa 4000 Din. Dobro situirani berač je vodil tudi redno svoj dnevnik, v katerega je vpisoval točno kraje, ki jih je obiskoval in koliko so mu vrgli. Pač originalen tip berača!

a— Bridko je nasedla. Neža L., železničarjeva žena v Mariboru je bila obsojena v obeh instancah na plačilo menice, ki je ni izplačala po zapadu roka. V tem težkem položaju se ji je ponudil J. Z., da jo bo pri Stolu sedmorice izrezal, češ da je prijatelj samega predsednika zagrebške vrhovnega sodišča. Seveda je bilo treba najprej v Zagreb, da popelje Neža gospoda na kako južno in boljše kapljico. Na dvorišču Stola sedmorice v Zagrebu je bil Neži predstavljen v uniformi poručnika neki Rudolf L. kot vsemožni predsednik Stola sedmorice. Trojica je šla po najboljših hotelih in zapravila okoli 17.000 Din. Prepozno je Neža spoznala, kako bridko je nasedla premeten spleparjem. J. Z. in R. L. pa že premljujeta o svoji karjeri za zamreženimi okni.

Iz Celja

e— Iz učiteljskih krogov. Za stalnega učitelja je na deško meščansko šolo premešččen dosedanjí strokovni učitelj na ptujski meščanski šoli g. Fran Cilensček.

e— Vališče ribarskega društva v Pečovniku. Že svojčas smo poročali, da je huda ura s svojimi polemimi nalvi bila popolnoma razdejala in uničila vališče ribarskega društva v Pečovniku. Za vališčem ni skoro ostalo sledu, a društvo je menilo, da se bo napravila dala na novo urediti za okroglo 50.000 Din. Sedaj pa je jasno, da grede troški visoko nad to vsoto in bati se je, da si bo društvo moralo najeti posojilo.

e— Studijski dopust komponista Osterca. Ministrstvo prosvete je podelilo komponistu g. Slavku Ostercu, strokovnemu učitelju na tukajšnji deški meščanski šoli, za šolsko leto 1925.—26. dopust za inozemstvo. G. Osterc namerava v inozemstvu poglobiti in izpopolniti svoj študij glasbe, ni se še pa odločil, ali odide v Prago, Milan ali Pariz.

Iz Trbovelj

t— Sreča v nesreči na Doberni. Na Doberni se je pri odstranjevanju zemeljskih plasti utrgala zemlja in podsula enaga delavca do vratu, eno delavko pa docela zasula. Na pomoč je hitro priskočilo okoli 20 mož ki so zadržali kos hriba, tečečega v nizavo, drugi pa so odkopavali zemljo in slednjič oba ponesrečena rešili. Ko sta bila oba, delavec in delavka, ki sta odšla z lahkim poškodbami, rešena, so možje popustili in več sto kubičnih metrov prsti se je zrušilo v dolino.

t— Sprememba datuma sokolske prireditve. Zaradi prireditve gasilskega društva v nedeljo 6. septembra je sklenilo Sokolsko društvo, prirediti javno telovadbo ne v nedeljo 6. septembra, kakor smo včeraj poročali, temveč že to nedeljo, 20. t. m. Ves ostali sporod ostane.

t— Pred živnoerjsko razstavo. Na prvi seji Kmetijskega podružnice po njenem običnem zboru se je konstituiral odbor (načelnikov namestnik: g. Gustav Vodušek, ki je obenem tudi blagajnik, tajnik: g. Adolf Jesih, obenem pa so se določile smernice za živnoerjsko razstavo, ki se bo vršila v kratkem. Vsa podrobna dela je prevzel ožji odbor, sestojeci iz živnozdravnika g. Rajka Deuva, posestnika g. Rudolfa Ahaca in tajnika Adolfa Jesiha. Določenih je 21 premij v skupni vrednosti 6500 Din. Ker je razstava zelo važnega pomena za povzdigo poljedelstva je pričakovati, da jo bo podprla tudi pokrajinska uprava.

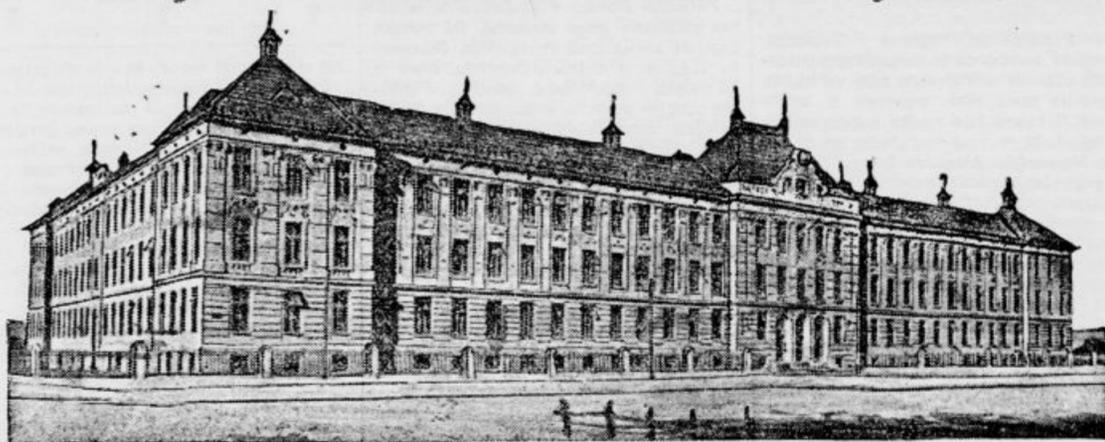
t— Pozabljeni slikarske skice. V žakalnici Zagorje ob Savi so se izgubile slikarske skice g. Iva Tavčlja, slikarskega mojstra v Trbovljah. Kdor bi jih našel, se naproša, da jih vrne proti nagradi na omenjeni naslov.

t— Zniževanje klanca. Pri kapelici nasproti Dmrtvenega doma v Trbovljah so pričeli te dni z zniževanjem malega klanca, tako da bo glavna cesta odslej lepo položna.

LOVCI, POZOR!

Tekom tekečega meseca so bili prodani pri uskarju Josip Sternu v Mariboru, Aleksandra cesta 18 patron za lovsko puško pri kateri je bilo naknadno odvoljeno, da niso bili napolnjeni z navadno črnim smodnikom, ampak s smodnikom močnejše vrste. Dozajale so se zaradi tega nesreče pri izstreljanju takih nabojev. Osebe, ki so kuniče take naboje v zadnjem času pri imenovanju trvdke, se pozivljajo, da neuvotoma vrnijo kunične naboje, kakor jim bodo izročeni naboji z navadnim črnim smodnikom. 4549

Srednja tehniška šola v Ljubljani

Na Mirju, za ozidjem stare Emone, stoji mogočna zgradba, ki jo večina ljubljancem pozna le kot dom Državne obrtne šole. Malo pa jih je, ki bi poznali njen ustroj in vedeli, koliko požrtovalnosti raznih lokalnih faktorjev, predvsem mestne občine ljubljanske, je bilo svoj čas potrebno, da so se premagale vse množične zapreke in se je zavod ustanovil in kolikega pomena za nas je ta zavod. Današnji naslov »Tehniška srednja šola« je zavod dobil z drugim semestrom šol. l. 1920/21; z izpremembo imena pa se do danes ni prav nič izpremenila tedanja organizacija obrtne šole.

Obrtnošolski pouk v Ljubljani sega do l. 1856 nazaj, ko je ljubljanska občina v zvezi s Trgovsko in obrtniško zbornico ustanovila nedeljsko šolo, ki se je kmalu reorganizirala v obrtno-daljevalno šolo. Kot prvi obrtni učilišči v Ljubljani sta se šele leta 1888 ustanovili: Obrtna strokovna šola za lesno inštrirjo in Obrtno strokovna šola za umetno vezenje in šivanje čipk. Za direktorja obeh šol je bil imenovan rajni Ivan Subić.

V neprestanem razvoju so se razširjali učni načrti in tudi novi oddelki odvijali: javna risarska šola za mojstre in pomočnike (1891), oddelek za figurarno podobarstvo (1894), oddelek za pletenje košaric (1894-1907), oddelek za pletenje (klekjanje) čipk (1895), javna risarska šola za deklice (1899). Obe strokovni šoli sta bili začetkom l. 1901 združeni v en zavod pod imenom Umetnoobratna strokovna šola. Na njej so se ustanovili: zimski tečaj za stavbne rokodelce (1904), ki so se pretvorili v stavbno rokodelsko šolo (za zidarje, kamnoseke in tesarje) (1910), dalje oddelek za šolobvezne dečke (1907-1911) in tečaj za izobrazbo učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah (1908). Vsi ti oddelki so bili nastanjeni deloma v Virantovi hiši na trgu Sv. Jakoba, v Zatiškem dvorcu na Starem trgu in v Coljzovi hiši na Bregu.

Že leta 1892 je takratni kranjski deželni zbor sklenil naprositi naučno upravo za razširjenje obrtnošolskega pouka, osobito z upoštevanjem visoko razvite kovinske industrije. Na podlagi strokovnih poročil je takratna centralna komisija za zadeve obrtnega pouka predlagala naučni upravi ustanovitve strojne delovodske šole v Ljubljani. Na to je občinski svet napravil prve korake in vprašanju zgradbe. Naučna uprava pa je trdno vztrajala na stališču, da je gradnja poslopja stvar mestne občine. Proračun je znašal okroglo 1 milijon kron (končni stavbni stroški 1.192.651,38 K, stavbišče pa 44.527 K). Apeliralo se je na takrat nemško Kranjsko hranilnico, ki pa je izjavila, da ni v položaju, da bi dovolila tako subvencijo. Deželni odbor je obljubil, da bo v deželnem zboru votiral primeren znesek. Finančno ministrstvo je končno iz 3% potresnega posojila dovolilo znesek 574.284,10 K s pogojem, da preide od mestne občine dograjenemu poslopiju v neomejeno posest erarja.

S stavbnimi deli se je pričelo 24. avgusta 1909. Vkljub temu, da je deželni zbor začetkom l. 1910 odklonil obljubljeno subvencijo in je bil istega leta razpuščen občinski svet, ni gradnja običajala, temveč je bila jeseni l. 1911, toliko dogotovljena, da se je dne 6. novembra 1911 moglo pričeti s poukom v novi stavbi.

Medtem pa se je zavod v septembru l. 1911 preimenoval v Državno obrtno šolo stavbne, mehanične, elektrotehnične in umetnoobratne smeri. Poleg dotadanih oddelkov so se na novo uvedli, oziroma pretvorili: strojna delovodska šola, mizarska in strugarska mojstrska šola, ženska obrtna šola za šivanje perila, oblek in za vezenje in specialni tečaj za obrtnike. Pozneje se je otvorila še elektrotehnična delovodska šola (1913), višja stavbna in višja strojna šola (1917). V novejšem času se je Tehniški srednji šoli priklopila kot njen sestavni del učna delavnica za košarstvo (1924). Še letos pa se pričakuje ustanovitve učne delavnice za keramiko.

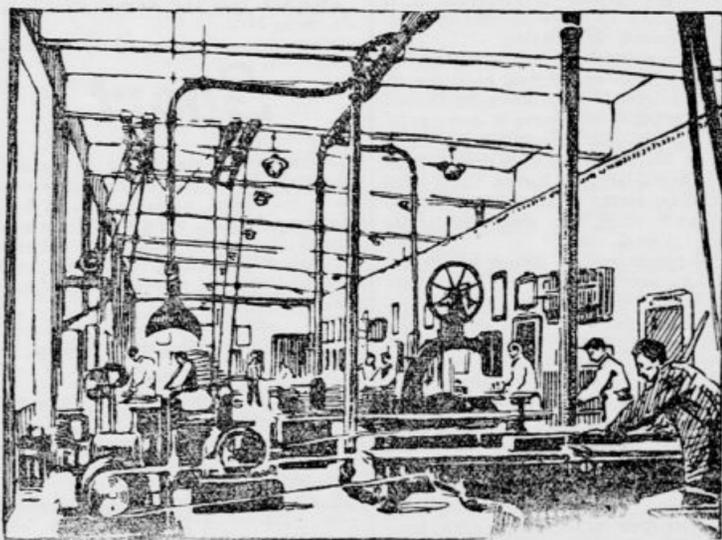
Stavba Tehnične srednje šole sestoji iz dveh objektov, iz dvonadstropnega glavnega poslopja (severno pročelje v Aškerčevi ulici 125 m, vzhodno v Gorupovi ulici 78 m), namenjenega za pretežni večini teoretičnemu pouku in iz enonadstropnega delavniškega poslopja (za Rimskim zidom dolga 66 m, široko 19 m), namenjenega izrecno le praktičnemu pouku. V glavnem poslopiju so pisarne, učilnice, risalnice in zbirke, pod pritičjem šolsko stavbišče, učna delavnica za košarstvo in učna delavnica za keramiko. V dvoriščnem prizidku glav-

nega poslopja je kiparski atelje in telovadnica. V delavniškem poslopiju sta največja prostora kovinska delavnica, opremljena za ročno in strojno delo s 27 primoži in z 19 različnimi stroji in mizarska delavnica, opremljena s 24 skobelniki za ročno delo in s 7 stroji za strojno delo; vsaka teh delavnic je 40 m dolga in 8½ m široka. V tem poslopiju je lastna električna centrala za pogon delavnih strojev, opremljena z Dieslovim motorjem 30 K. s., kovačnica, opremljena za ročno in strojno kovanje z zračnim kladivom, elektrotehnična delavnica, opremljena z 10 primoži in 8 stroji, elektrotehnični laboratorij za praktične vaje, pripadajoči različni stranski prostori: kabineti, skladišča, akumulatorska baterija itd., dalje strugarska delavnica s 4 strojnici na električni pogon in 6 strojnici na ročni pogon.

Izročitvena pogodba med državnim erarjem in mestno občino ljubljansko se je sklenila 3. maja 1914. Državni erar se je obvezal uporabljati poslopje izrecno in izključno le za namene državne obrtne šole. Mestna občina pa se je obvezala dajati električno energijo brezplačno za razsvetlavo v glavnem in delavniškem poslopiju.

Tehniška srednja šola je takole organizirana:

Višja stavbna šola. Ima 4. letnike z rangom popolne srednje šole z maturo. Za sprejem v 1. letnik se zahteva 4 nižje razrede srednje ali meščanske šole s tečajnim izpitom in poseben sprejemni izpit. Učniki ur vsa štiri leta po 40 na teden. Absolventi se usposablajo za stavbniške, stavbne podjetnike in tehnične pomožne moči pri stavbnih obrtih in stavbnih uradih. Pri prošnjah za koncesijo stavbnega, zidarskega, kamnoseškega, tesarskega in vodnjakarskega obrta zadošča zanje praktična izobrazba, ki je za eno leto krajša, kakor pri drugih prosilcih. V državni službi imajo iste udobnosti in pravice, kakor absolventi drugih srednjih šol.

Strojni oddelek

Višja strojna šola. Učna doba, rang šole, tedenska učna obveznost, sprejemni pogoji kakor za Višjo stavbno šolo. Absolventi se usposablajo za samostojno izvrševanje obrtnih obratov in za tehnične uradnike strojne industrije in drugih mehanično tehničnih obrtov in podjetij. Odhodno izpričevalo velja kot dokaz usposobljenosti za samostojno izdelovanje in popravo parnih kotlov in za izvrševanje obrta instaliranja plinovodnih, vodovodnih in razvetljevalnih naprav.

Stavbna rokodelska šola (za zidarje, kamnoseke in tesarje). Ima pripravljani tečaj in dva strokovna tečaja, ki trajajo po pet mesece (od 1. novembra do 31. marca). Za sprejem se zahteva učno izpričevalo onega obrta, ki se v njem želi dalje izobraževati. Šola daje ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga uspešnemu delovanju in obrtovanju in jih tudi usposablja za mojstrske izpite. Odhodno izpričevalo skrajša tesarjem in kamnosekom predpisano praktično uporabo za eno leto.

Strojna delovodska šola in Elektrotehnična delovodska šola. Imata po dva letnika z učno obveznostjo po 44 ur na teden. Za sprejem se zahteva dokaz o dovršeni učni dobi pri mojstru (učno izpričevalo) ali vsaj triletni praksi v kakem mehanično-tehničnem ali elektrotehničnem obrtu. Vsaka teh šol pripravljala učence teoretično in praktično za njihov prihodnji poklic, da lahko postanejo

pričevalo ene kot druge delovodske šole nadomešča dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (pomočniško pismo, oz. pomočniški izpit) in daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja dotičnega obrta, ako so izpolnjene splošne zakonite zahteve in se ob enem izkaže enoletna uporaba kot pomočnik, oziroma kot tvorniški delavec.

Mizarska in strugarska mojstrska šola. Traja eno šolsko leto z učno obveznostjo po 48 ur na teden. Za sprejem se zahteva dokaz, da se je izučil mizarskega, oziroma strugarskega obrta pri mojstru, ali da je absolvirati obrtno učilnico, ki nadomešča mojstrski uk in da je delal najmanj eno leto kot pomočnik, oziroma kot tvorniški delavec v mizarskem, oziroma v strugarskem obrtu. Učenci dobivajo praktično in teoretično višjo izobrazbo v svojem obrtu in se usposablajo za predelavce, delovodje, mojstre ali samostojne vodje ka kega obrtovanja. Tudi mizarskim in strugarskim mojstrom daje možnost, razširiti in izpopolniti svoje znanje v praktičnem, risarskem in obrtnotrgovskem oziru. Dobro odhodno izpričevalo daje pravico do takojšnjega nastopa in samostojnega izvrševanja mizarskega oziroma strugarskega obrta, ako je dotičnik izpolnil splošne zakonite zahteve.

Kiparska in rezbarska šola. Učna doba trajajo tri šolska leta z učno obveznostjo po 48 ur na teden. Zasprijem se za hleva osnovna šola. Učencem se nud s teoretičnim in praktičnim poukom obrtniško modernim zahtevam primerno izobrazbo v lesnem in kamenem kiparstvu, oziroma v rezbarstvu. Odhodno izpričevalo nadomešča dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (učno izpričevalo, oziroma pomočniški izpit) in daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja kiparskega obrta v lesu in kamnu, ako so izpolnjene splošne zakonite zahteve in ob enem izkaže enoletno uporabo kot pomočnik, oziroma kot tvorniški delavec.

Učna delavnica za košarstvo. Učna

ta zlatega, srebrnega in bisernega vezenja.

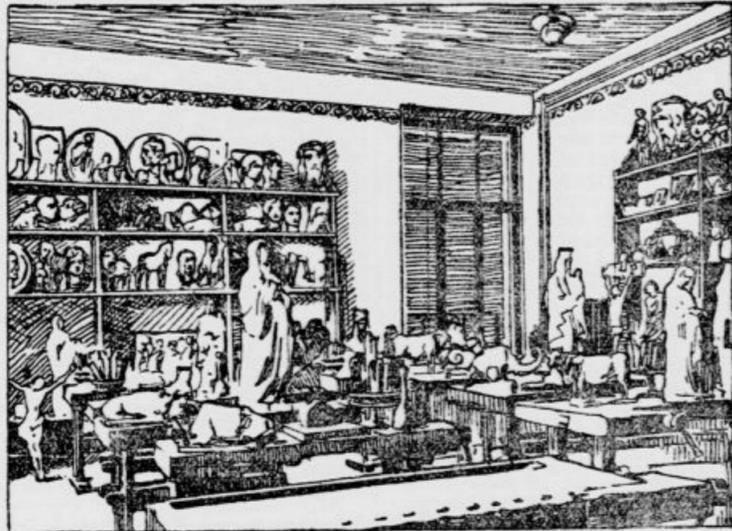
Stalni učiteljski zbor Tehniške srednje šole v Ljubljani šteje 10 stavbnih inženjerjev, 7 strojnih inženjerjev, 16 profesorjev za srednješolske učne predmete, 13 strokovnih učiteljev, 8 strokovnih učiteljic in 4 pomožne učitelje (z drugih zavodov).

Zavod je obiskovalo v preteklem šolskem letu 613 rednih in 115 izrednih, skupaj 728 učencev (med temi 199 deklic, 8 na višji stavbni, 1 na višji strojni in 190 na ženski obrtni šoli).

Ravnateljstvo je izdalo lani in letos obširno šolsko izvestje. V lanskem izvestju je objavljen spominski spis ranjkemu Ivanu Subiću, prvemu direktorju zavoda, podrobno o postanku in razvoju šole, o organizaciji zavoda in statistiko obiska od leta 1916 dalje. Letošnje izvestje objavlja spis prof. ing. Rađa Kregarja: Tehniška srednja šola kot temelj bodoče Umetnoobratne šole, prispe-

vek prof. ing. Stane Premelča: Nekoliko tehnoloških izrazov; spis prof. ing. Leo Novaka: Situacijsko risanje in konvencionalne označke (s štirimi stranimi slik v prilogi), spominske spise prof. dr. Rožiča na vpokojenega profesorja H. Podkrajška (s sliko), učitelja A. Dolaka na vpokojenega učitelja Josipa Tratnika (s sliko), prof. D. Volavška na rajnega prof. Alberta Subića. Izvestje objavlja dalje imenike vseh absolventov od leta 1918 dalje, vse doslej dane maturitetne naloge, uspehe pri raznih konkurenčnih razpisih in 4 strani reprodukcij najboljših nalog učencev Višje stavbne šole (programni načrt meščanske šole v Ljubljani in programni načrt mestne tržnice v Ljubljani) in Višja strojna šola (hidravlično dvigalo in Peltonova turbina).

Obe izvestji se dobijo pri ravnateljstvu Tehniške srednje šole proti odškodnini 12 in 18 dinarjev.

Kiparski in rezbarski oddelek

Iz življenja in sveta

Novi železniški nesreči

V noči od nedelje na ponedeljek se je pripetila nova železniška nesreča na progi Pariz-Lyon, par minut pred postajo Laroche. Brzi vlak, ki vozi iz Pariza v Marseille, se je iz doslej neznanih vzrokov ustavil na odprti progi v bližini postaje Laroche. Pet minut kasneje je odšel za njim iz Pariza drug brz vlak v Aix les Bains in se je od zadaj zaletel v lyonski vlak. To se je zgodilo nekaj po devetih zvečer.

Sunek je bil strašen. Lokomotiva drugega vlaka je bila popolnoma razbita in se je zvrnila preko nasipa. Razbitih je bilo tudi več voz tega vlaka, ki je imel le prvi in drugi razred. Zelo poškodovani in deloma razbiti so tudi vozovi in lokomotiva prvega vlaka. Izpod ruševin so izvlekli doslej tri mrtve in 20 ranjenih, ki so dobili večinoma težke poškodbe.

Nesreča se je zgodila na odprti progi. Težko je bilo v bližnjih vaseh dobiti rešilna moštva in zdravnike. Tekom noči je odšel iz Pariza na mesto nesreče pomožni vlak z rešilnimi pripravami in zdravniki. Uvedla se je preiskava, ki doslej še ni mogla ugotoviti vzroka katastrofe.

Druga železniška nesreča se je pripetila v Švici. V soboto popoldne so kmalu po peti uri odpovedale na gorski električni železnici med Elmom in Schwandnom med postajama Engi in Warg zavore pri vlaku, ki je obstojal iz enega potniškega in dveh tovornih voz. Vlak je precej hitro vozil nizdol. Voznik je hotel zmanjšati hitrost, pa ni več mogel, ker so zavore odpovedale. Vlak je začel drveti nizdol z vedno večjo hitrostjo, dokler ni v izredno ostrem ovinku skočil iz tira. K sreči so se vozovi prevrnili na ono stran proge, kjer se dviga nad njo precej strma skala. Ako bi bili padli na drugo stran, bi morali strmoglaviti v brezno, ki se odpira par metrov od proge.

K sreči ni zahtevala nesreča človeških žrtev. Pač pa so bili skoraj vsi potniki, kakih 20, več ali manj ranjeni, med njimi nekateri hudo. Pri padcu vagona so vsi potniki prileteli v šipe zartih oken in so jih razbili s svojimi glavami. Skoraj vsi so dobili rane od razbitih šip.

Reševanje je bilo težko, ker je, kakor smo že omenili, proga na kraju nesreče široka 10 metrov in se na eni strani dviga v skalno, na drugi pa veča globok v pad. Ranjene potnike je moralo reševalno moštvo, ki je prišlo kmalu po nesreči na lice mesta, spraviti iz razbitega vagona, ki je ležal na desni strani, skozi leva okna. Vrat nikakor ni bilo mogoče odpreti.

Tudi tu še ni končana preiskava in se ne ve, zakaj so odpovedale zavore. V obeh primerih je stvarna škoda zelo velika.

Deset zapovedi a novinarja

Napisal jih je belgijski žurnalist Arved Arenstam.

1. Tvoj list naj ti bo up in tolažba. Ne veruj drugim listom razen njemu samemu!
2. Ne zbiraj svojih člankov in sestavkov. To bi bil prvi korak k megalomaniji.
3. Izogibljivi se superlativov in oziralnikov!
4. Nikoli ne poročaj pregodaj o smrti kakega papeža ali predsednika. Predno daš tako vest v list, se vedno dobro informiraj.

še je dotičnik res mrtev. Najbolje je, če vprašaš njega samega.

5. Izključi besedo senzacionalen iz svojega pisanja. Ni treba, da čitateljem še posebej naznanjaš, da se loviš za senzacijami. Izvedeli bodo itak dovolj zgodaj.

6. Če ti reče diplomat: »Zaupam vam strogo zaupno, da...« ga prekini: »Potem pa obdržite kar zase, ekselencija!« S tem si ohraniš dostojnost in si obenem pridobiš zaslug pri vzgoji odraslih ljudi.

7. Kadar greš v skupščino, zavrnj alkohol v vsaki obliki. Sicer utegneš pozabiti, kje je leva, kje desna, in tvoje poročilo bi bilo vse prej kot točno.

8. Ne imej nikdar praznika! Vedno in povsod misli na vršitev svojih dolžnosti. To je proklestvo tvojege poklica.

9. Če se hočeš razgovorjati z ministrom, mu povej svoj namen šele koncem pogovora. Povej mu najprej ti vse, kar veš. Dajati je slajše kot jemati.

10. Če si po dvanajsturnem delu v uredništvu, po končanih novinarskih in parlamentarnih sejah, po političnih razgovorih privoščiš v družbi znanec kozarček vina in pristopi k tebi politik okoli stalnega omizja z vprašanjem: »Kaj je novega v politiki?«, bodi neusmiljen in suni ga, da pade pod mizo. Veruj mi, da je pošteno zaslužil.

× Pes, dresiran na tatvine. Policija v San Franciscu lovi že delj časa psa, se bolj pa njegovega lastnika, ki je zdresiral četvero nožca na tatvine. Ta pes se potika okrog trgovin s klobuki in drugimi potrebščinami za gospode. V ugodnem trenutku smukne v trgovino in pograbi klobuk, kravato, par čevljev ali kaj drugega, kar prihaja lastniku zelo prav. Za enkrat se nimajo tatov, no dvozonega, še manj pa četverozonega. Vse se čudi prebrisanemu dvozonemu tatvu, kako je mogel zdresirati psa tako daleč, da razločuje žival kakovost uradenih predmetov. Vedno pograbi namreč pes najboljši klobuk, najdragocenejšo kravato in najlepši par čevljev.

× Sedemdesetletnica trojčkov. Pač redkokdaj se dogaja, da bi imeli trojčki že sedem križev na hrbtu, pri tem pa bi bili še popolnoma čili in zdravi. To se je zgodilo te dni v Linköpingu na Švedskem, kjer so trojčki dosegli starost 70 let. Trojčki gospe Avgusta Johannssona, Zofija Nilssonova in Sariota Lindbladova.

× Plavejoča tovarna. Američani so pred kratkim preuredili ladjo ob obali Zedinjenih držav v Zalivnem toku v tvornico, ki pridobiva iz morske vode bromin in bromid. Parnik ima razvne normalne posadke celo vrsto inženjerjev in kemikov. Računajo, da se bo pridobilo nad 50 ton bromida na mesec. Glavni vzrok, da se je pridobivanje bromida preložilo s suhega na visoko morje je v tem, da je v globoki morski vodi veliko večji odstotek te snovi. V Ameriki je sedaj zelo veliko povpraševanje po etilnem bromidu.

× Podražitev življenjskih potrebščin v Angliji. Angleško delovno ministrstvo objavlja, da so bile dne 1. avgusta povprečne cene za življenjske potrebščine višjevi živila, obleko, kurjavo in razsvetlavo, za 73 odst. višje kot v juliju 1914. Zivila so se povprečno podražila za 68 odst.

ELEGANTNI DAMSKI SVET

na včesejmu bo imel priliko si ogledati lepo izdelane damske kostume, plašče, športna kri a, dežne plašče od tvrde Drago Schwab, Ljubljana, Paviljon „11“ 615-217. Istopam se bodo sprejemala naročila. — Blazo najboljši, angleško. —

Gospodarstvo

Ljubljanski vzorčni velesejem

Velesajmska uprava računa letos z mnogo živahnijšim prometom, kakor je bil lani. Posamezne razstavljalne in industrijske vrste pripravljajo veliko reklamo in računajo s poživitvijo trgovine. Po informacijah s strani industrijev in trgovcev kakor tudi po priporočilih lahko sodimo, da se bo mnogo razpečalo v industriji čevljev in usnja, ker je bila zadnja sezona precej slaba in se je začela sedaj zelo oživljati. Zaloge veletrgovcev so precej majhne in ker je zaradi novega carinskega zakona uvoz inozemskih čevljev otežkočen, se s sigurnostjo pričakuje dober razvoj. Zvišanje cen pod takimi razmerami ni izključeno in bi kupovalci dobro storili, ako bi se pravočasno založili. Opaža se nekaj, kar dosedaj ni bilo navadno, to je, da je povpraševanje pred sejmom zelo veliko in se še v krogih domače industrije čevljev, ki je pokazala v preteklem letu zelo velik napredek, gleda z zaupanjem na uspeh velesajma. Zal vlada še med širšimi ljudskimi sloji velik predsodek proti tvorničkim čevljem, specijalno proti domačemu izdelku, čeprav je ta inozemskim proizvođačem najmanj enako vreden, pri tem pa mnogo cenejši. Letošnji velesejem nudi najboljšo priložnost za izpodbitev takega predsodka.

Tvrdba Karl Pollak d. d. v Ljubljani hoče dati vsakomur priliko, da se na lastne oči prepriča, s kakšno natančnostjo se izdelujejo tvornički čevlji. V to svrhu priredi tvrdba Pollak v času od 31. t. m. do 5. septembra vsak dan vodstva s pojasnili po celotni čevljarini. Nakaznice, ki vsebujejo natančne podatke dneva in ure, se bodo izdajale brezplačno interesentom v razstavem paviljonu tvrdbke Karl Pollak (v glavnem hodniku, v sredini, desno). Otroci od 14 leti nimajo pravice do nakaznice. Vsaka nakaznica velja samo za eno osebo. Čas vodstva se mora iz tehničnih razlogov striktno držati in nepozno došli se naslednjega vodstva ne bodo mogli udeležiti, ker se iz tehničnih razlogov more pritegniti k eni skupini samo določeno število. Tvrdba prosi, da se udeleženci strogo pokorijo navodilom vodečih organov, da se ne dotikajo obratujočih strojev itd., ker tvrdba ne more prevzeti nobene odgovornosti za zbog lastne nepazljivosti nastale nesreče.

To ljubezno tvrdkino uslužnost najtopleje pozdravljamo in priporočamo vsakomur, da ne zamudi te prilike. Tudi druge tvrdbke naj store enako.

Obrtniški shod v Celju

Prošlo nedeljo se je vršil v Celju obrtniški shod, katerega se je udeležilo okrog 100 obrtnikov, zastopajočih celokupno obrtniško celjskega okrožja. Shodu je predsedoval predsednik Slovenskega obrtniškega društva v Celju gosp. Ivan Rebeček, ki je pozdravil med drugimi prisotnega bivšega ministra gosp. dr. Vekoslava Kukulca. V svojih nadaljnjih izjavah je gosp. Rebeček sprožil misel, da bi se vsako leto prirejalo po celi državi obrtniški dnevi, na katerih naj bi se razpravljalo o vseh prilikah, ki se nanašajo na obrtniško. Na dnevnem redu shoda so bile tri točke. Prva se je nanašala na delavske zakone, o katerih je podal poročilo g. Založnik, ki je izjavil, da je zavarovanje delavcev predrago in da ne nudi delavstvu za visoke prispevke onih ugodnosti, katere bi smelo upravičeno zahtevati, ako naj zakon o delavskem zavarovanju v polni meri izpolnjuje svoje socialne nalogo. Glede volitev v središnji in okrožni urad je referent zastopal mnenje, naj bi se ne izvedle, dokler se zakon o delavskem zavarovanju ne novlira, ker bi spričo kompliciranega volilnega reda preveč stala. Nadalje je grajal zidanje hiš in palač v Ljubljani ter v Zagrebu, ki daleko presegajo sedanje in tudi bodoče potrebe te socialne uprave, ki mora stremeti za tem, da svoje poslovanje poenostavi in poceni. Glede zakona o zaščiti delavcev je izjavil, da so nekatere določbe v teoriji prav lepe in tudi upravičene, a v praksi so se izkazale za neizvedljive. Grajal je določilo o vodstvu registra delavcev, o dečjih domovih in o dolžnosti podjetnika, da mora na svoje stroške nuditi prvo ambulatno pomoč delavcu.

O tem, precej izčrpnem poročilu se je razvila živahna razprava, katere sta se med drugim udeležila g. dr. Kukulca in Bizjak. Slednji se je odločno zavzel za takojšnje volitve v središnji, oziroma okrožni urad in za ustanovitev posebnih okrožnih uradov v Mariboru in Celju ter je sploh priporočal živahnije stike med obrtništvom mariborskega in celjskega okrožja.

K drugi točki dnevnega reda, to je o davčnih zadevah, je podal najprej gosp. Zagar pregled naše davčne obremenitve s posebnim oziranjem na obrtniški stan in opozarjal na zanimive podatke, ki nam jih nudi pred kratkim v »Uradnem listu« objavljena statistika o obremenitvi, katero povzročajo avtonomne doklade. V nadaljnjih izjavah je se dotaknil tudi naše davčne prakse in vzel v zaščito uradništvo, kateremu se pripisuje skoro izključna krivda za našo davčno obremenitev. Preobremenitve pa ni krivo uradništvo, ampak edino zakoni, po katerih se mora uradništvo ravnanj. Zato mora biti naše stremil-

nje, da se zakoni omilijo, da se zlasti znižata dohodnina in hišnainjemni davek, ki sta najboljčutnejša, in da se malo obrtništvu brezpogojno oprosti davka na poslovni promet. Končno je gosp. Zagar poročal o izenačenju davčnih bremen in izrazil pomisleke glede optimizma v tej smeri, kajti oni, ki imajo v rokah moč in vlado, niso baš zainteresirani na tem izenačenju.

Nazadnje je ravnatelj gosp. Lešničar govoril o obrestni meri, o kreditnem vprašanju obrtnišva in o splošnem gospodarskem položaju.

Zborovalci so pazno sledili vsem zanimivim izjavam, ki so jih burno odobravalji. Da je shod tako povoljno uspel, je gotovo v prvi vrsti zaslug agilnega voditelja obrtnikov celjskega okrožja gosp. Ivana Rebečka.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (26. t. m.) Pšenica baška 265; za oktober 270; skupni promet 11 vagonov. Ječmen: sremski. 64-65 kg 190, promet 2 vagona Turščica: baška zuban 185; baška nova za december, in januar 135; skupni promet 12 vagonov. Moka: baška »64 290, 2 vagona. Otrrobi v jutastih vrečah: baški 145, 3 vagoni. Tendenca mlačna.

Zagrebski tedenski sejem (26. t. m.) Dagon goveje živine srednji, je telet je bilo mnogo Opaža se zopet večji dagon bosanske živine. Domačih debelih svinj ni bilo, dočim je bilo sremskih malo. Promet se je zibal v normalnih mejah. Za izvoz se je prodalo nekaj boljšega blaga, in sicer za Avstrijo. Opaža se, da kupci pripravljajo partije za kasnejši izvoz, baje v Nemčijo. Cene so neznatno nižje napram kraljevske-tru sejmu prošlega tedna in tendirajo dalje mlačno. Cene za kg žive teže: volli I. 9 25-10 50 II. 8 50-9, III. 6 50-7 50, bosanski II. 7-8, III. 5-6, junice I. 7-8, II. 6-7 junci I. 9-10 50, II. 8-9, krave domače I. 7-8, II. 6-6 75, III. 4-5, teleta I. 11-13 50 (zaklane 14-15 50), svinje domače mesne 15-15 50 (zaklane 18-19), sremske 18-18 50, (zaklane 21-21 50) Din. Konj 1500 do 3600 Din za komad po kakovosti. Krav: navadna detelja in lucerna 100, seno I. 75-100, II. 50-70, otava 100, slama 30-75 Din za 100 kilogramov.

Dunajski svinjski sejem (25. avgusta.) Dagon 13.719 komadov. Od tega iz Jugoslavije 1001. Največ je bilo poljskih, in sicer 6397. Mesne svinje so se pocenile za 10 grošev pri kg. Debele nespremenjene. Notirajo za kg žive teže: debele svinje I. 2 50 - 2 55 (izjemno 2 60), srednje 2 45 do 2 55, kmečke 2 30 - 2 60, stare 2 30-2 40, mesne 2 - 2 80 (2 90) in Italijanski 2 40 do 2 85.

Dunajska borza za kmetijske produkte (25. avgust). Iz Amerike poročajo o nižjih težajih, kar pa na dunajsko tržišče ni vplivalo. Cene na Dunaju v glavnem nespremenjene. Notirajo uradno v šillingih za 100 kg na debelo vključno blagovnoprometni dveč brez carine: pšenica: domača 38 do 40, s Pottisa 43 50 - 45 50, nova 40 do 42; ječmen: domači 33 - 43; turščica: jugoslovenska 31 25 - 32 25; oves: domači 28 50 - 30.

— Pred odstopom guvernerja Narodne banke. Kakor javljajo iz Beograda, namerava sedanj guverner Narodne banke Vajfert zaradi starosti in boleznj odstopiti. Zato se sedaj mnogo razpravlja o njegovem nasledniku. Obstojata dva resna kandidata, in sicer viceguverner Narodne banke Protić ter pomočnik ministra zunanjih del Jovan Marković, bivši poslanik v Atenah in sin bivšega guvernerja.

— Poset Iovskega velesajma. Deputacija zagrebških gospodarskih krogov se bo udeležila letošnjega Iovskega velesajma (otvoritev 5. septembra). Ob tej priliki bo deputacija prisostvovala konferenci poljskih in češkoslovenskih trgovskih zbornic, ki se bo vršila najbrže dne 7. septembra. V programu je tudi poset nekaterih večjih poljskih industrijskih centrov. Potovanje bo trajalo približno 10 do 12 dni. Deputacija odpotuje iz Zagreba žež Budimpešto dne 3. septembra. Za vozne olajšave bo pravčasno preskrbljeno. Glede na važnost gospodarskih odnosov med nami in Poljsko bi bilo želeli, da se izleta udeležijo tudi gospodarski krogi Slovenije. Interesenti naj se javijo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani najkasneje do sobote.

— Letina fižola in trgovina z njim. Po časopisnih vesteh so izgledi letine fižola po vsej državi odlični ne samo glede kakovosti, temveč tudi količine. Na Hrvaškem so se v novem fižolu že sklepale večje kupčije na bazi 2 50 Din za kg.

— Transport živih živali v Italijo. Generalna direkcija državnih železnic je odredila na podlagi mednarodne konvencije, da se mora na odpremi postaji plačati naprej do namembne postaje vozarina za vse pošiljke živali v živem stanju, ki so iz naše države napotene za Italijo.

— Izmenjava kron v Dalmaciji. Na podlagi sporazuma, sklenjenega med našo kraljevino in Italijo o izmenjavi avstro-ogrskih kron, obvešča generalni inspektorat zainteresirane kroge, da se bo obojestransko začelo z izvrševanjem oddred tega sporazuma dne 31. avgusta. Izdane so instrukcije davčnim uradom v Dalmaciji, da od dne 31. avgusta do konca septembra 1925. vrše izplačila že prej določene izmenjave onim fizičnim in pravnim osebam, italijanskim državljanom, ki so izročili avstro-ogrskere krome v izmenjavo in imajo o tem potrdila. Naši državljani pa, ki imajo deponirane avstro-ogrskere krome v Zadru, naj se obrnejo po 31. t. m. na zakladno delegacijo v Zadru s potrdilom o izročitvi avstro-ogrskih kron zaradi prejema pripadajočih jim zneskov.

— Pomanjkanje vagonov v Vojvodini. Časopisje poroča, da je pomanjkanje železniških vagonov v Vojvodini tako veliko, da pripravila resne skrbi trgovcem in izvoznikom. Nekatere tuje tvrdbke hočejo to krizo izkoristiti in vrše spekulacije na ta račun. Novosadska blagovna borza je poslala generalni direkciji državnih železnic v Beogradu depešo, v kateri prosi, naj se hitro odpošlje v Vojvodino potrebno število vagonov.

— Prodaja Steinbeissovega podjetja. Minister za šume in rudnike dr. Nikić je službeno demantiral vesti o prodaji Steinbeissovega podjetja.

— Teritorialna pristojnost naših konzulatov v Italiji. Zunanje ministrstvo je naznanilo ljubljanski Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, da je teritorialna porazdelitev naših konzulatov v Italiji naslednja: 1.) Generalni konzulat v Milanu obsega provinco Piemont, Lombardia, Emilia, Liguria. 2.) Generalni konzulat v Trstu tri Benečije in Istro. 3.) Generalni konzulat na Reki Reko in otoke v Kvarneru. 4.) Konzulat v Zadru zadrsko oblast. 5.) Konzulat v Bari obsega provincije Puglia, Basilicata, Calabria in celo Sicilijo. 6.) Poslanstvo v Rimu provincije Toscana, Marche, Umbria, Lazio, Abruzzi in Campagna.

— »Trgovski tovariš«. Izšla je osma številka tega glasila Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani, Slovenskega trgovskega društva v Celju ter Slovenskega trgovskega društva v Mariboru. Uredništvo in uprava lista se nahajata na Gradšču 17 v Ljubljani. Letna naročnina 36 Din.

— Trgovinske zveze s Turčijo. Neka carigradska tvrdba ki želela prevzeti zastopstvo naših tvrdk na tamošnjem tržišču. Tudi bi rada uvažala predmete turškega izvora v našo državo. Naslov tvrdbke se dobi v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Debove. Ekonomsko odelenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 31. avgusta pisemne ponudbe za dobavo kuvrt. do 2. septembra pa ponudbe za dobavo 2000 kg svinčenih zalivk. (Predmetni pogoj na vpogled pri ekonomskem odelenu direkcije državnih železnic v Ljubljani). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 14. septembra pri direkciji državnega rudnika, Zabukovca pri Celju glede dobave 10 vagonov kraljnikov; 15. septembra pri komandi vojnega okruha v Otočacu in pri komandi mesta v Gospiču in Bihacu glede dobave mesa za predmetne garnizije; 16. septembra pri komandi mesta v Sisku glede dobave mesa za sisačko garnizijo; pri komandi Petrinjskega vojnega okruha v Petrinji glede dobave mesa za garnizijo Petrinja; 17. septembra pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banji Loki glede dobave mesa za garnizijo Banjaluka; 22. septembra pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave stavbenega materiala; 23. septembra pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave železne pločevine; 24. septembra pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 420 000 kg ovs. — Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

— Silen padec žitnih cen v Berlinu. Iz Berlina javljajo: Na blagovni borzi dne 25. avgusta so cene žitu rapidno padle. Pomanjkanje kapitala v kmetijstvu v zvezi z dobro žetvijo je povzročilo močno ponudbo v krušnem žitu, dočim trgovina zbog pomanjkanja denarja le malo kupuje. Tudi mlinci ne kupujejo mnogo. Pšenica se je pocenila za 9 mark, rž za 4 in pivovarski ječmen celo za 20 mark.

— Bolgarski bančni diskont ni povišan. Bolgarska narodna banka demantira vest, da je od 16. avgusta povišana diskontna postavka banke na 10 odst.

— Ponovno zboljšanje italijanske trgovinske bilance. Dočim je Italijanska trgovinska bilanca v prvi polovici 1925. pokazala znatno povečanje pasivnosti v primeri z enakim časom lanskega leta, se je položaj zunanje trgovine v juliju 1925. znova pobiljšal. Uvoz je v tem mesecu dosegel vrednost 1845.2 milijona lir, izvoz pa 1407.7 milijona lir. V primeri s istim mesecem lanskega leta je uvoz narasel za 378.3, izvoz pa za 550 milijonov lir.

— Fuzija v Češkoslovaški. Nedavno so se uspešno zaključila pogajanja o fuziji tvornice Skoda in avtomobilske tvornice Laurint & Klement. Fuzija se je soglasno ratificirala tako na glavni skupščini tvornice Laurint & Klement kakor tudi na skupščini tvornice Skoda v Plzinu.

— K likvidaciji Stinnesovega koncerna. Na zboru upnikov podjetja »Aga«, pri katerem je udeležen Edmund Stinnes s 65 odstotkov delnic, se je po vesti iz Berlina sklenilo, da se doleči odbor za nadzor nad podjetjem, da bi se tako preprečila otvoritev konkurza.

Borze

26. avgusta.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčjski zaključki). **Vrednote:** investicijsko posojilo 76-0, zastavni listi Kranjske dež. banke 20-25, kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 20-25, Celjska posojilnica 201-204, Ljubljanska kreditna 225-265, Merkantilna 100-100, (100) Praštediona 910-0, Kreditni zavod 175-185, Strojne 90-0 Trbovlje 0-340, Veveč 112-0, Stavbna družba 165-180. — **Blago:** les: bukove deske, od 2 m dolž., naprej, 25 mm, od 12-30 cm šir., fco meja 530-0; jelove deske, monte, 20 mm in 25 mm, media 28 cm, 400 m³, fco meja 0-510; testoni, 4-5 monte fob Sušak 555-0; bukova drva, suha fco Podbrdo 20 vagonov 21-21 (21); poljski pridelek: pšenica: domača fco Ljubljana 275-0; otrrobi pšen., fco Postojna trans. 0-200; oves slav., par. Ljub-

ljana 0-185; laneno seme, fco Ljubljana 545-0; rž italijanski, gl. vzorca, fco Postojna trans. 0-516.

ZAGREB. Položaj v efektil se je danes nemadoma zopet poslabšal. Od bančnih papirjev sta ostaleli Praštediona, Eskomptna na Jugo se je obdržala čvrstje. Enak je bil položaj v industrijskih papirjih. Od bančnih papirjev je spričo obilne ponudbe precej oslabela vojna škoda. — Na deviznem tržišču se je občutila današnja mednarodna oslabeitev Pariza in Italije, dočim sta Newyork in London bila čvrsta. Tekom poslovanja pa je prišlo ponovno do nagle okrepitve Italije zaradi prekomernih realizacij spekulacije v Trstu in na Reki. Narodna banka je v svrhu očuvanja dinarja pred vsakim valovanjem kupila večjo pozicijo Švice. Skupni promet v devizah je znašal okrog 7 milijonov Din. Notirale so devize: Amsterdam (zaključek 226.5), Dunaj 782.5-792.5, Berlin 1327-1337, Italija izplačilo 207.05 - 209.45, London izplačilo 271.1 - 273.1, Newyork ček 55.6-56.2, Pariz 261.5-265.5, Praža 164.9-166.9, Svica 168.15-169.5; valute: dolar 54.9-55.5; efektil: bančni: Litoral 52-55, Centro-Trgo 10.5-11, Eskomptna 116-117, Hipo 67-68, Jugo 100-101, Ljubljanska kreditna 225-0, Praštediona 900-915, Slavenska 65-66, Narodna 3300-0; Industrijski: Eksploatacija 45-50, Dubrovačka 520-540, Sečarana 495-500, Nihag 28-40, Gutmann 290-415, Slaveks 165-170, Slavonija 50.5-51.5, Trbovlje 340-342.5, Union 380-400, Veveč 115-0; državni investicijsko posojilo 78-80, agrarne 43.80, vojna škoda, promptna 278-288.5, za september 290-292, za oktober 0-302.

BEograd. Tendenca v devizah mirna. Notirale so devize: Dunaj 788-789, Berlin 1333-1336, Budimpešta 0.0788-0.0789, Bukarešta 27.85-28.15, Italija 207.5-208, London 271.75-272.15, Newyork 55.875-55.90, Pariz 262.25-263.5, Praža 166-166.2, Solun 85-86, Svica 1085.25-1086.5.

CURIH. Beograd 9.225, Berlin 1.228, Newyork 516, London 25.07, Pariz 24.15, Milan 19.30, Praža 15.30, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.60, Varšava 87.50, Dunaj 72.65, Sofija 375.

TRST. Efektil: obilicije Julijske Krajine 71.90 Živnostenski 306, Assicurazione Generali 8540, Dalmazija 285, Oceania 176, Dalmozia cement 645, Split cement 474, Krka 410, Devize: Beograd 47.80 - 48.50, Dunaj 375 - 385, Budimpešta 0.0375 do 0.0385, Praža 79.50 - 80, Bukarešta 13 do 13.50, Pariz 125.75 - 126.25, London 130.20 do 130.50, Newyork 26.70 - 26.80, Curih 519 - 524, Valute: dinarji 47.60-48.10, 20 zlatih frankov 102 - 105, zlata lira 509.86.

DUNAJ. Beograd 12.66 - 12.70, Berlin 168.58 - 169.18, Budimpešta 99.50-99.90, Bukarešta 3.535 - 3.555, London 34.445 do 34.545, Milan 26.34 - 26.46, Newyork 708.55 do 711.05, Pariz 33.08 - 33.24, Praža 21 do 21.08, Sofija 5.105 - 5.145, Varšava 120.55 do 121.05, Curih 137.25 - 137.75; dinarji 12.68 - 12.74.

PRAGA. Beograd 60.40, Berlin 804.50, Curih 655.375, London 163.95, Milan 125.875, Newyork 33.75, Pariz 157.875, Dunaj 476.

BERLIN. Beograd 7.505, London 20.379, Newyork 4.195, Milan 15.65, Pariz 19.635, Praža 12.43, Curih 81.26, Dunaj 59.12.

LONDON. (Ob 11.) Beograd 271, Italija 131, Svica 25.07.

Sport

Vse **športne organizacije** se ponovno opozarjajo, da se bodo sprejemale v objavo le one notice, naznanila itd., ki bodo napisane s črnilom. Vse s svinčnikom napisane objave se bodo brezpogojno odklanjale. Obenem opozarjamo, da se bodo ravnokot odklanjali vsi rokopiši, ki niso pisani samo na eni strani.

Lahkoatletsko prvenstvo kraljevine SHS.

Dne 12. in 13. septembra se vrši v Vel. Bečkereku (Vojvodina) ob 15. uri lahkoatletski miting za »Prvenstvo kraljevine SHS za l. 1925.« za gospode in dame, s sledečim sporedom:

I. dan, sobota 12. septembra: gospodje: 1. Predteki 100 m. 2. Skok v vis. 3. Semifinale 100 m. 4. Met klavida. 5. Predteki 200 m. 6. Hoja 3 km. 7. Met kroglice. 8. Semifinale 200 m. 9. Troskok. 10. Predteki 100 m. 11. Tek 1500 m. 12. Predteki zapreke 400 m. Dame: 1. predteki 60 m. 2. Met kroglice (5 kg). 3. Semifinale 60 m. 4. Skok v daljavo. 5. Predteki 200 m. 6. Predteki 100 m.

II. dan, nedelja, 13. septembra: Gospodje: 1. 100 m finale. 2. Met diska. 3. Skok v daljavo. 4. 200 m finale. 5. Skok ob palici. 6. Finale 400 m. 7. Finale 110 m zapreke. 8. Tek 5000 m. 9. Met kopja. 10. Tek 800 m. 11. Stafeta 4 x 100 m. Dame: 1. Finale 200 m. 2. Met diska (1.5 kg). 3. Finlle 60 m. 4. Skok v višino. 5. Finale 100 m. 6. Met kopja. 500 g. 7. Stafeta 4 x 60 m.

Tekmovati smejo vsi verificirani atleti JLAS, ki nimajo prepovedi starta ali niso kaznovani.

Tekmuje se na tekališču iz leša, dolgem

Vremensko poročilo

Ljubljana, 26 avgusta 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavne mm
Ljubljana . . .	7.	755.3	13.8	vzhod	obl.	37
Ljubljana . . .	14.	756.6	23.0	sev. vzh.	več. obl.	
Ljubljana . . .	21.	758.9	17.6	vzhod	več. jas.	
Zagreb	7.	757.7	18.0	brevz.	več. obl.	60
Beograd	7.	753.2	17.0	jug		60
Dunaj	7.					
Praha	7.	755.3	16.0	sever	obl.	100
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 5 14, zahaja ob 18 49, luna vzhaja ob 12 10, zahaja ob 22 30. Barometer višji, temperatura nizka.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Manj oblačno; naglo zboljšanje, posebno v južnih alpskih deželah, na vidiku.

Velika francoska učinkovitost „Šarmančni princ“

300 m z ostrimi zavoji, ki niso dvignjeni.

Prijave imajo klubi poslali potom LLAP. S. Sanein, Erjavčeva 24, najkasneje do 29. avgusta 1925., isti pa ima poslali pregledne prijave JLAS-u, M. Dobrin, najkasneje do 5. septembra s priloženo prijavnino. Prijave brez prijavnice, kakor tudi naknadne prijave se ne bodo upoštevale v nikakem slučaju.

Prijavnina znaša 15 Din za točko in osebno, 30 Din za moštva. Atleti ali moštva, ki branijo prvenstvo so prijavnine prosti.

Tekmuje se po pravilniku JLAS. Vojvodinski Lahkoatletski Podsavez

Službene objave LLAP

(Iz seje tehn. odbora z dne 24. XI. 1925.)

Citajo se za Z. S. K. Hermes: Berdajs Rudolf, Strukelj Vinko, Babnik Jakob, Bacher Franc. Za Sp. dr. Rapid: Puch Erich, Koren Franc, Märtz Otto, Pernat Ervin, Jogleitsch Reinhold, Jug Igar Guido.

Dovoljenje za eventualno startanje tem atletom za prvenstvo Slovenije izda upravni odbor. Istotako se odstopi upravnemu odboru brzojavna prijava S. K. Ptuja v rešitev.

Službene objave LLAP. Danes ob 20. uri seja upravnega odbora v kavarni Emona. Navzočnost odbornikov vsled nujnosti dnevnega reda neobhodno potrebna. Predsednik Slamič.

Iz Zbora nogometnih sodnikov, sekcija Ljubljana. (Službeno.) Dne 29. in 30. t. m. se vrše v Mariboru podsavezni sodniški izpiti za mariborsko okrožje. Gospodje kandidati naj vpošljejo pisemne prijave na naslov Oton Planinšek, Maribor, Aškerčeva ulica 3. Prijavam je priložiti 10 Din izpitne takse. Kraj in uro začetka izpitov ter druge podrobnosti izvedo kandidati pri g. Planinšku. V izpitno komisijo se delegirata gospod Vlado Kramaršič in Oton Planinšek. — Načelstvo.

S. K. Jadran poziva svoje članstvo, da se udeleži pogreba umrlega člana Miloša Miklavca. Pogreb se vrši v četrtek, dne 27. t. m. ob 16. uri iz Stare poti št. 2. (Leonišče). — Odbor.

Vsi športniki, ki še niso oddali svojih daril in dipom za športno razstavo, naj jih izročijo tekom današnjega dneva v paviljonu K ali pa v sejmškem uradu na velesajmu.

Vsi igralci tenisskekcije S

Joseph Delteil:

Petero čutov

Roman.

15

Vrata se odpro. Elie-Elie vstopi.
 Elie-Elie! Kako dolgo je že, kar ga nismo videli! Naj ga li vno-
 vič portretiramo? Morda pa mi boš, draga čitateljica (čitatelj
 menda nimam), priznala, da se še spominjaš njegove azijske
 brade, ki se razdvaja kot Evfrat in Tigris, njegove zavaljene debe-
 losti, njegovih očal iz aligatorjevih luskin, njegove žole polti, nje-
 govih zastavnih nog, njegovih mesnatih rok, sploh vse njegove
 zalite židovske zunanosti?

Elie-Elie se nasmehne, odloži palico in klubok.
 «Prihajam menda v pravem trenutku. Treba vam je partnerja.»
 «Mar ni v največji samoti vsaka zabava najlepša?»
 Elie-Elie je tiste vrste človek, ki si zna tudi iz najbolj določnih
 besed izlubščiti sebi ugoden smisel, in če treba tudi smisel obrniti.
 V tej ženski ni niti za trenutek prenehal gledati svoj plen, svojo
 last. Čakal je nanjo, kakor čaka ribič na obali, da mu školjka od-
 pre svoje meso, kakor čaka človek pod drevesom, da mu dozorel
 sadež pade v roke. V dolgih nočnih razmišljanjih je natančno na
 minuto izračunal iz zvezd uro kometa in kraj, kjer se bo med
 četrto zvezdo Malega voza in med drugo zvezdo Zmaja prikazala
 Eleonora njegovim očem. Izbral je na njenih ramenih mesto, ka-
 mor jo bo poljubil; ob očeh trepalnic, ki jo bo izdrl, da si jo
 vdela v biserno solzo; na roki črto, ki vodi v kraljestvo Eliejevo.
 Vse Eleonoro telo je raziskal, kakor je raziskana naša zemlja, in
 ga je razdelil v narodnosti, v dele sveta.
 Elie-Elie si sleč e suknič in odloži lornjon. Natakne si usnjene
 rokavice. In potem v prežol!

Nasprotnika se zažreta drug v drugega in iztegneta roke. Žen-
 ska se smehlja, mož, zahrbtn, se vznemirja. Rožnata usta mislijo
 le na sport, brezbarvni gobec samo na ljubezen.

Nekaj trenutkov traja že boj in taktiki se precizirata. Eleono-
 ra sune Elie-Elieja z desnico in ga zadene v čeljust. Elie-Elie omah-
 ne, se zavrti in zagleda šestintrideset Mojzesev . . .

Okrog njiju laboratorij, poln kali, inštrumentov, znanstvenih
 razprav. Začudeno motri s svojim steklenim obrazom in z jekle-
 nimi očmi boj, ki se bije. Eleonorin kožuh na stolu opravlja službo
 sodnika. Solnčni žarek udarja na gong. Kompotne skledice se
 pomenljivo spogledujejo s porcelani. Kredence pritrjevalno razbi-
 jajo, svečniki žvenketaje aplavdirajo. Publika: les, steklo, papir.
 «Pozor, doktor!»

In strašen udarec pesti pade na doktorjevo brado.
 Elie-Elie pozdravi in si popravi hlače. Na obrazu se mu rišejo
 temačne linije stoletnega ugodja in maščobni reliefi. Častitljiva
 tolišča se mu preliva po ploščatih prsih. Na tihem razmišlja, in
 njegovo srce, njegovo staro srce iz dobe Mrtvega morja tolče ka-
 kor v dnevih Janeza Krstnika. Kaj je danes krst srca?

Naenkrat zaplava po njem dih nežen kot plazma iz zemeljskih
 globin, se priplazi do brade in ga zaziblje v smrtno veličastje.
 obkroži ga od vrha do tal in na čeljust mu leže sladkobno ne-
 občutje. Elie-Elie se zgrudi na kolena, pod nogo Eleonore. Z
 obema rokama objame njena kolena in zamrma:

«Premagali ste me. Vdajam se!»

Elie-Elie zdrči in se zlekne na hrbet. Šteje do 9 sekund. Teh
 devet sekund preiščuje. Premišljuje o Moldeju, ki je mrtev, o
 Gaspardu, ki je v Londonu. Po vseh štirih šapah se plazi okoli
 Eleonore, poljubljuje njeno zeleno jopico, njene sandale.

Eleonora opazuje to morje ljubezni pod svojimi nogami, ki se
 dviguje in pogreza — plima in oseka — v tolišči in bradi. Za tre-
 nutek jo neizmernost morja omehča. Objame jo ugodje, ugodje

obrežja in sipin. Negibno stoji, in mož pod njo je negiben v svo-
 jem dihu, v pogledu neizmernem, v neskončnem poželenju. Omo-
 tica jo grabi za glavo . . . Kot da je neizmerljiva tehcnica v vsej
 dolžini laboratorija legla pred njo z dvema krožnikoma ljubezni . . .
 Naenkrat lahen šum. Tehcnica se je nagnila na stran . . . Eleonora
 se zopet pomiri, rožnat nasmeš ji leže na ustne. Židovski čar, čar
 tisočletnih oceanov, čar žolih misterijev in zemeljskih rajev je
 izginil kot piš. Elie-Elie pod njenimi nogami je zgolj še človek,
 človek zgrbljen na tleh.

«Saj ste nori, doktor!»
 Mrmraje zašepeče on: «Nor od vas!»
 In prizor se nadaljuje, klasični prizor: ženska se počasi stresa
 v najgloblje globine, neslutena krutost ji sili v zobe, čimbolj se mož
 zvija pod njo, čimbolj se ponižuje od solzave smešnosti, do usmi-
 ljenja vredne nizkotnosti.

In naenkrat izbruhne na dan:
 »Nehajte, Elie-Elie! Gnusite se mi!»
 In ga oklofuta z orokavičeno roko.

Elie-Elie se topo vzravna. Tako majhen se zazdi pred to žensko
 s sedemdeset rokavico. Temne misli se zapode v njegove mož-
 gančke. Instinkt, elementarni nagon, živalska energija, reakcija
 moža se z vseh strani zgrnejo v njegovo ponižano telo.

Prizor se šumoma izpremeni. Kakor da je kdo pritisnil na tisoč
 gumbov. In Elie-Elie se vzpne, brutalen, hladen in strašen; v nje-
 govem anglosaškem obrazu zasijejo oči Sherlocka Holmesa.

»Ha, čakaj, lajdra, vseeno boš moja!»
 Eleonora se snači:
 «Tvoja? Ha, ha, raje orangutanova kot tvoja!»
 Kako nizko je padel njun dialog!
 Elie-Elie plane reže nanjo. Zvijje ji zapestje in jo stresa . . .
 V svoji medeni kletki zažvrkoli kanarček božično pesmico, pol-
 no sladkorja . . .

Naznanilo.

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam
 da bom imel z 29. septembrom naprej
 tudi popoldan vsakvrstno
 sveže pecivo. 4584a

Pekarna Anton Presker,
 Dunajska cesta št. 5.

Moško perilo

raznih zaostalih vzorcev se pod lastno
 ceno na drobno razprodaja, dokler
 traja zaloga. 4598a

Tovarna perila „Triglav“
 Ljubljana, Kolodvorska ul. 8, nasproti hotela Štrkelj.

Zahvala in priporočilo.

Zavarovalni družbi Commercial
 Union v Ljubljani se zahvaljujem za
 točno in kulantno izplačilo moje jam-
 stvene škode, ter družbo vsakomur
 najtopleje priporočam.

FRITZ GAJSEK, trgovec
 Loka pri Žusnu.

L. Turk * Liubljana.

Strojno pletenje, nogavice,
 čepice, obleke, jopice,
 majice itd.
 Najnižje cene

Elektromotorje in diname,

žarnice Osram, Tungsram, Philips,
 električne napejave (najboljši proizvod),
 lestenice, svetilke in armature, električne
 števce (šv carski proizvod), električne žhal-
 nice in posode, telefone, zvoce in ele-
 men-te, ves drugi električni material!
 KUPITE na ceneje pri elektrotovrki
 Karol Florjančič, Celje.
 Postrežba točna. 3904

Trgovski pomočnik

Železninar, dober prodajalec ter ab-
 soluten strokovnjak, vešč slovenskega
 in nemškega jezika dobi dobro storno
 službo. — Oferti pod „Zenesliva
 moč“ na upravo Jutra. 4561-a

la DALMATINSKI PORTLAND

CEMENT TITAN

GENERALNO ZASTOPSTVO
 M. GREGOVIC & CO.,
 LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA 7.
 TELEF. 956. POŠTNI PREDAL 167.

TRI

Pranje brez truda !

Vedno lepe in bele roke - nikakega odrgnjenja - nobenih bolečin v križu - nikakih razpoklin.

ZADOSTUJE, če namočiš umazano PERILO ZVEČER v raztopini TRI, da je najdeš zjutraj:

čisto prijetno dišeče belo

TRI

TRI-SODA za namakanje perila, odstranjuje umazanijo - pere sama - beli pa ne razjeda. STANE MALO - NUDI MNOGO!

TRI nadomešča pranje odstrani v mrzli vodi brez vsakega dodatka mila vsak maščobni madež, sleherno kapljo mineralnega olja itd.

TVORNICI ZLATOROG MARIBOR

Žebli
 za podkve
 marke „KRUNA“
 4304a so najboljši!

„MUSTAD“
 jugoslavenska tvornica čavala
 te železne i čelčne robe d. d.

Zaštitni znak. **KARLOVAC.**

Večje industrijsko podjetje sprejme
 inteligentnega trgovsko izobraženega 4639a

uradnika

ki bi tudi imel veselje in nastop do potovanja. Služba stalna. Ponudbe z navedbo studij ali dosednjega službovanja pod „Inteligenca“ na upravništvu „Jutra“.

Kdor oglašuje, ta napreduje

Gostilna z vrtom 4554a

se odča s 1. novembrom v najem
 na Celovški cesti št. 34.
 Poizve se istolam pri gospodarju.

Roman
La Dame de Monsoreau

(Zvestoba do groba)

ki so ga „Jutrovi“ čitatelji čitali z izredno napetim zanimanjem

je izšel

Moroča so ga v ueravi „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ul. 4

Broširan stane Din 45—
 Večan v polplatno Din 55—
 Večan v platno Din 65—

Kaj piše kritik o knjigi:
 Roman je poln divne stare romantike, ki te ni več v moderni literaturi. Toda modri njen cvet še vedno dehtil, še vedno se pri takšnem čitvu orose naše oči, in tudi debeločrne si bralci ne more knjige odložiti neprebrane. Slovenski prevod bo v današnji dobi, ko je tako malo zares dobrega čitva, trikrat dobrodošel, tembolj, ker je za obširno, pa zelo okusno izdelano in bogato ilustrirano knjigo cena pravih nizka.

Prijatelji dobre knjige, naročite si jo in izpopolnite svoje domače knjižnice!

Važno za obiskovalce!

Lipskega jesenskega veleseima od 30. VIII. do 5 IX., tehnični veleseim od 30. avgusta do 9. septembra.

Znižane cene na železnicah in vizum. — Za slučaj, da se javi zadostno število obiskovalcev, bodo vozili za časa velesejma direktni vagoni Zagreb — Ljubljana — Lipsko.

Prijave sprejema ter daje vsa potrebna pojasnila **častno zastopstvo za ljubljanski okraj:**

Stegu in dr., Ljubljana
 Dunajska c. (palača Ljub. kr. banke)
 katero preskrbi tudi vizum ter izroča legitimacije.

+

Potrži globoke žalosti, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani brat

Joško Resnik

danes ob pol 5. uri popoldne, v starosti 20 let nagloma v Gospodu preminul.
 Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin!

V Laškem, dne 25. avgusta 1925.

Globoko žalujoča rodbina Resnik.